

ශ්‍රී ලංකාවේ වී වගාවේ ආර්ථික ප්‍රතිලාභ පිළිබඳ විමර්ශනාත්මක විග්‍රහයක්

ආචාර්ය ජී.එම්. හේනෙගෙදර

සංකේතපය

මෙම ලිපියෙහි පරමාර්ථය වන්නේ ශ්‍රී ලංකාවේ වී වගාව ආර්ථිකමය වශයෙන් ඵලදායී ව්‍යාපාරයක් ද යන්න පිළිබඳ විමර්ශනාත්මක ඇගයීමක් කිරීමයි. මෙහිදී මහා වාරිමාර්ග, සුළු වාරිමාර්ග හා වර්ෂාපෝෂිත ප්‍රදේශවල විවිධ කෘෂිකාර්මික දේශගුණික තත්ත්වයන් යටතේ කරනු ලබන ශ්‍රී ලංකාවේ වී වගාව ලාභදායී ව්‍යාපාරයක් ද යන්න. එහි නිෂ්පාදනය, වියදම්, ඵලදාව, ආදායම් හා ප්‍රතිලාභ යන සාධක ඔස්සේ සාකච්ඡාවට භාජනය කරනු ලබන අතර, වී වගාව සම්බන්ධයෙන් වර්තමානයේ පැන නැගී ඇති මූලික ගැටළු වන සමස්ථ නිෂ්පාදනය වැඩි නොවී පැවතීම, නිෂ්පාදන වියදම ඉහළ යාම, වෙළඳපොළ ආර්ථිකය යටතේ මිල උච්ඡාවචනයන්ට ලක්වීම සහ මෙම සියළුම කරුණුවල බලපෑම නිසා ඇතිවී තිබෙන වී වගාවේ ඵලදායීතාව හා ගොවි ආදායම පහළ වැටීම යන කරුණු සම්බන්ධව පුළුල් විමර්ශනයක් කරනු ලැබේ.

1. පසුබිම

ශ්‍රී ලාංකික අපගේ ප්‍රධාන ආහාරය වන බත සපයන වී වගාව දියුණු කිරීම සඳහා නිදහසින් පසු බලයට පත් සියළුම රජයන් විසින් විවිධ ක්‍රමෝපායයන් හා වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබුවත් ජනතාවගේ පාරිභෝගික අවශ්‍යතාවන් සම්පූර්ණ වන පරිදි වී වගාව දියුණු වී ඇත්ද යන්න විමසිය යුක්තකි. වර්තමානයේ ජනතාවගේ සහල් පාරිභෝගික අවශ්‍යතාවන්ගෙන් 88%ක් (ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු වාර්තාව) දේශීය වශයෙන් නිෂ්පාදනය කරන අතර, වී වගාවේ නිෂ්පාදන වියදම ඉහළ යාම, සාමාන්‍ය ඵලදාව ස්ථායීකරණය මට්ටමක පැවතීම හා ගොවියාගේ ආදායම අඩුවීම වැනි ගැටළු රාශියක් මතුවී ඇත. මේ නිසා වී වගාවේ ආර්ථිකමය යෝග්‍යතාව අඩුවී ඇති අතර, වී වගාව ලාභදායී නොවන ව්‍යාපාරයක් බවට පත්වෙමින් පවතී. එහි ප්‍රතිඵලය රටේ ආහාර සුරක්ෂිතභාවය අඩුවීම හා ග්‍රාමීය පිරිණැමීම.

මෙම ලිපියේ ප්‍රථම පිටපත කියවා බලා අගනා අදහස් හා යෝජනා ඉදිරිපත් කළ රුහුණු විශ්වවිද්‍යාලයේ කෘෂි විද්‍යා පීඨයේ ජ්‍යෙෂ්ඨ මහාචාර්ය මහින්ද විජයරත්න මහතාටත් හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවිකටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනයේ නි.අධ්‍යක්ෂ (පර්යේෂණ) ඩබ්.ජී. ජයසේන මහතාට හා ආචාර්ය වසන්ති වික්‍රමසිංහ මහත්මියට මාගේ හත්තියාදරය හිමි වේ. එසේම මෙම ලිපිය සකස් කිරීමේදී අවශ්‍ය සංඛ්‍යාලේඛන පිළියෙල කිරීමෙන් සහාය දක්වූ සංඛ්‍යාත නිලධාරීන් සන්ධ්‍යා සේනානායක මහත්මිය හා දත්ත සහකාර නිරංජනා ජයනෙත්ති මහත්මියට ද ප්‍රථමයෙන් පරිඝනක යතුරුලියන කළ ගයනී මල්කාරති මෙණෙවියට හා අවසන් පරිඝනක අකුරු සැකසුම් කළ මනෝජා කුමාරි මහත්මියටත් කෘෂිකර්ම ප්‍රතිපත්ති හා සැලසුම්, සංඛ්‍යාත හා දත්ත සැකසුම් යන අංශවල කාර්ය මණ්ඩලයටත් මාගේ ස්තූතිය පිරිණැමීම.

රැකියා විසුකූතිය හා දිළිඳුකම වැඩිවීම කෙරෙහි බලපා ඇත (සේනක ආරච්චි - 1998, ජයසේන - 1999). වී වගාවේ කාර්යක්ෂමභාවය සම්බන්ධයෙන් වර්තමානයේ පැන නැගී ඇති ගැටළු තිරාකරණය කිරීම සඳහා ක්‍රමෝපායන් හා වැඩසටහන් රාශියක් වර්තමානයේදී ක්‍රියාත්මකව පවතින අතර එහි මූලික පරමාර්ථ වී ඇත්තේ වී වගාවේ ලාභදයීත්වය වැඩි කොට මුළු නිෂ්පාදනය හා ගොවි ආදායම් වැඩි කිරීමයි. එම නිසා වී වගාවේ ආර්ථිකමය තත්ත්වය සම්බන්ධයෙන් විමර්ශනාත්මක කෝණයකින් විමසා බැලීමට මෙම ලිපියෙන් අදහස් කෙරේ.

මෙම ලිපිය ප්‍රධාන වශයෙන් කොටස් 05 කින් යුක්තය. එහි ප්‍රථම කොටසින් වී වගාවේ වර්තමාන තත්ත්වය පිළිබඳව සාකච්ඡා කරනු ලබන අතර, එය කෘෂි දේශගුණික කලාප හා ජල මූලාශ්‍ර අනුව වී වගා ව්‍යාප්තවී ඇති අකාරය, නිෂ්පාදනය, ඵලදාව සහ ස්වයං-පෝෂිතභාවය පිළිබඳ විස්තර කෙරේ. වී වගාවේ කුඹුරු අක්කරයක් වගා කිරීමට වැය වන පිරිවැය, එහි සංයුතිය සහ සහල් කිලෝ එකක් නිපදවීමට වැය වන නිෂ්පාදන වියදම් හා ඒ අනුව ලැබෙන ප්‍රතිලාභ සම්බන්ධව දෙවන කොටසින් විග්‍රහ කරන අතර, නිෂ්පාදන වියදම් හා ප්‍රතිලාභ ජල මූලාශ්‍ර අනුව හා සම්පත් අයිතිය අනුව වෙනස් වන ආකාරය තවදුරටත් විස්තර කරනු ඇත. තෙවැනි කොටසින් විස්තර කරනු ලබන්නේ වී වගාව සම්බන්ධයෙන් වර්තමානයේ පැන නැගී ඇති ගැටළු හා අභියෝග පිළිබඳවයි. මෙම ගැටළු සඳහා සියළුම රජයන් මඟින් ක්‍රියාත්මක කරන ලද කෘෂි ප්‍රතිපත්ති හා වැඩසටහන් ගැන සාකච්ඡා කිරීම සිටිවන කොටස යටතේ සිදු කෙරෙයි. අවසාන කොටසින් වර්තමානයේදී වී වගාවේ ස්වයං-පෝෂිතභාවය හා ලාභදයීත්වය වැඩි කිරීම සඳහා අනුගමනය කළ යුතු ක්‍රියාමාර්ග සම්බන්ධව සාකච්ඡා කරනු ලැබේ.

වී වගාවේ ව්‍යාප්තිය

අපගේ ප්‍රධාන ආහාරය පසයන වී වගාව ශ්‍රී ලංකා කෘෂි ආර්ථිකයේ ප්‍රධාන ආර්ථික හෝගයකි. මුළු වගා බිම් ප්‍රමාණයෙන් 14% හෙවත් හෙක්. 878,000 ක බිම් ප්‍රමාණයක් වර්තමානයේදී වගාව සඳහා යොදවා ඇති අතර, ගොවිභූ 700,000ක් පමණ මෙහි සෘජු ලෙස නියැලී සිටිති. 1951-52 වර්ෂයේදී නිඛු මුළු වී වගා බිම් ප්‍රමාණය හෙක්. 390,313 ක් වූ අතර, 2005 දී එය හෙක්ටයාර් 937,175 කින් එනම්, 140% න් පමණ වැඩිවීය. (ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව) කෘෂි දේශගුණික කලාප හා ජල මූලාශ්‍ර අනුව දිවයින පුරා පැතිර පවතින වී වගාව ප්‍රධාන වශයෙන් මහා වාරිමාර්ග, සුළු වාරිමාර්ග හා වර්ෂා පෝෂිත වගා බිම් වශයෙන් වර්ග කෙරේ.¹ වගු අංක 1 අනුව වගා කළ මුළු ඉඩම් ප්‍රමාණයෙන් 55%ක් මහා වාරිමාර්ග යටතේත්, 24%ක් සුළු වාරිමාර්ග යටතේත් වගා කරන

1. ජල මූලාශ්‍ර ආශ්‍රිතව කුඹුරු ඉඩම් වර්ගීකරණය කිරීමෙන් වාරිමාර්ග ආශ්‍රිතව ජල සම්පාදනය කෙරෙන කුඹුරු ඉඩම් හා ස්වභාවික වර්ෂාපතනය ආශ්‍රිතව වගා කෙරෙන ඉඩම් සැලකිල්ලට ගන්නා අතර, ඒ අනුව හෙක්ටයාර් 80 ට වැඩි ජල ධාරිතාවක් ඇති වාරිමාර්ග, මහා වාරිමාර්ග ලෙසටත්, ඊට අඩු වැඩි අමුණු ආදිය සුළු වාරිමාර්ග ලෙසත් සැලකේ. වර්ෂා ජලයෙන් පමණක් වගා කෙරෙන ඉඩම් වර්ෂාපෝෂිත වශයෙන් සැලකේ.

අතර ඉතිරි 21% වාර්ෂාපෝෂිතව වගා කෙරේ. එසේම මහා වාරිමාර්ග යටතේ වගා කරන මුළු බිම් ප්‍රමාණයෙන් 80%ක්ම මහා වාරිමාර්ග යටතේ පොළොන්නරුව, අම්පාර, හම්බන්තොට, මඩකලපුව යන දිස්ත්‍රික්කවල හා මහවැලි ප්‍රදේශවල වගා කෙරෙන අතර, මුළු වර්ෂාපෝෂිත බිම්වලින් 70%ක් පමණ කොළඹ, ගම්පහ, කළුතර, ගාල්ල, කෑගල්ල, යාපනය වැනි දිස්ත්‍රික්කවල වගා කෙරේ. සුළු වාරිමාර්ග ආශ්‍රිතව වගා කෙරෙන මුළු වගා බිම්වලින් 70%ක් පමණ නුවරඑළිය, රත්නපුර, වවුනියාව හා අනුරාධපුරය යන දිස්ත්‍රික්කවල ව්‍යාප්තව පවතී.

වගු අංක 01 : ජල මූලාශ්‍ර අනුව වගා බිම් ප්‍රමාණයේ ව්‍යාප්තිය

ජල මූලාශ්‍ර	ඉඩම් ප්‍රමාණය (හෙක්.)	%
මහා වාරිමාර්ග	515,683	55.02
සුළු වාරිමාර්ග	195,483	20.86
වර්ෂා පෝෂිත	226,009	24.11

මූලාශ්‍රය : ජන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව - 2005

මෙසේ විවිධ ජල මූලාශ්‍ර හා කෘෂි දේශගුණික කලාප යටතේ දිවයින පුරා විසිරී සිටින ගොවීන්ගෙන් 65%ක් පමණ සුළු ගොවීන් වන අතර, ඔවුන්ගේ ඉඩම් ප්‍රමාණය අක්. 2ට අඩුය. වගු අංක 02න් දැක්වෙන පරිදි මුළු වී වගා බිම් ප්‍රමාණයෙන් 28%ක් අක්කර 2ක්, 5ක් අතර පවතී. 44% ක් අක්. 1ට අඩුය. ඉතිරි 6% අක්කර 5ට වැඩි අතර ඉන් 0.3ක් අක්කර 20ට වැඩිය. ප්‍රධාන වශයෙන් මෙම සුළු ගොවියන් ව්‍යාප්ත වී සිටින්නේ සුළු වාරිමාර්ග හා වර්ෂාපෝෂිත ප්‍රදේශවල වන අතර, බොහෝ විට ඔවුහු යැපුම් මට්ටමින් වගා කරති.

වගු අංක 02 : විශාලත්වය අනුව කුඹුරු හිමිකම් ව්‍යාප්තිය

ඉඩම් අයිතිය අක්කර වලින්	අයිතිකරුවන්ගේ ගණන	ප්‍රතිශතය (%)	ප්‍රමාණය (අක්කර)	ප්‍රතිශතය (%)
1/8 අඩු	10,030	1.4	719	0.1
1/8 - 1/4	30,413	4.1	4,716	0.4
1/4 - 1/2	100,244	13.6	29,635	2.4
1/2 - 1	179,249	24.4	107,351	8.9
1-2	174,555	23.8	210,267	17.3
2-3	114,325	15.6	250,760	20.7
3-4	64,511	8.8	198,098	16.3
4-5	19,605	2.7	80,767	6.7
5-7	25,060	3.4	133,158	11.0
7-10	7,635	1.0	60,071	5.0
10-15	5,330	0.7	59,098	4.9
15-20	1,577	0.2	25,586	2.1
20 ට වැඩි	1,971	0.3	52,680	4.3
එකතුව	734,505	100.0	1,212,906	100.0

මූලාශ්‍රය : ජන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව - 2005

කුඩා කට්ටිකරුවන් (අක්. 2ට හෝ 1ට අඩු ඉඩම්ලාභීන්) අද ගොවීන් හා කෘෂිකාර්මික කම්කරුවන් වශයෙන් ප්‍රභේද වී සිටින මෙම සුළු ගොවීන්ගේ විශේෂ ලක්ෂණය වන්නේ බොහෝ විට පවුලේ ශ්‍රමය හෝ අත්කම් ක්‍රම භාවිතා කරමින් වගා කටයුතු කිරීම හා රසායනික පොහොර භාවිතය ඉතා අඩු මට්ටමකින් භාවිතා කිරීමයි. එහෙයින් ඉතා අඩු අස්වැන්නක් ලබන අතර, එය ප්‍රධාන වශයෙන් පාරිභෝජනය සඳහා පමණක් ප්‍රමාණවත් වෙයි. බොහෝ සුළු ගොවීන් තම කුඹුරු ඉඩම් වගා කරන්නේ ද්විතීයික රැකියාවක් හෝ ආදායම් මාර්ගයක් ලෙසිනි.

බද්දට හෝ අදායට වගා කරවීම ද සුලභ දර්ශනයක් වී ඇති අතර මේ නිසා වර්ෂා පෝෂිත ප්‍රදේශවල බදු හා අද ගොවි ප්‍රතිශතය ඉහළ ගොස් ඇත. මෑතකදී ගොවි කටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනය මගින් කැගල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ කරන ලද ක්ෂේත්‍ර අධ්‍යයනයකින් හෙළි වූයේ මුළු වගා බිම්වලින් 40%ක් පමණ අද ක්‍රමය යටතේ වගා කරන බවයි (වී වගාවේ ආදායම් ප්‍රතිලාභ පිළිබඳ අධ්‍යයනය - 2001). ඉහත දක්වූ අධ්‍යයනයෙන් හෙළි වූ තවත් වැදගත් කරුණක් වූයේ කුඹුරු ඉඩම් අදායට හා බදුදීමට අද/බදුකරුවන් සොයා ගැනීමේ අපහසුවයි. මීට එක් හේතුවක් වන්නේ යම් ඉඩමක් එකම අදකරුවෙකුට වගා කිරීම සඳහා දීර්ඝ කාලයක් ලබා දීමෙන් ඉඩම් අයිතිය පිළිබඳව ඇතිවන අවදානම අවම කිරීම සඳහා ඉඩම් හිමියා විසින් වාර්ෂිකව අය කරන බද්ද හෝ ඉඩම් හිමි කොටස වසරින් වසර වෙනස් කිරීමයි. මෙහි අවසාන ප්‍රතිඵලය වී ඇත්තේ බොහෝ කුඹුරු ඉඩම් පුරන්වීමට හැරීමයි. සමාජ හා දේශපාලන වෙනස්වීම් අනුව අද ගොවි තත්ත්වය වඩාත් සුරක්ෂිතවීම නිසා ඉඩමේ ආර්ථික ඵලදායීතාවය අනුව ඉඩම් බදුදීමේ ක්‍රමයක අවශ්‍යතාවය මතුවී ඇත. එම නිසා අවුරුදු කිහිපයකට තම කුඹුරු ඉඩම් බදුදීමට සමහර මහ වාරිමාර්ග ප්‍රදේශවල ගොවීන් පෙළඹී ඇත. එසේම ඉඩම් හිමියා තම ඉඩම් කුළීකරුවකු බවට පත්වී ඇති තත්ත්වයක් ද මහවැලි හා ඇතැම් මහ වාරිමාර්ග පද්ධති ආශ්‍රයෙන් දැකිය හැකිය. අද ගොවි කොන්දේසි හා වගකීම් පිළිබඳව අද ගොවි පනතේ පැහැදිලිව සඳහන් කර ඇත්තේ කොන්දේසි හා වගකීම් පළාත් අනුව සුළු වශයෙන් වෙනස් වේ. ඒ අනුව වර්ෂා පෝෂිත ප්‍රදේශවල ඉඩම් හිමියා විසින් යෙදවුම් සපයන අතර, අද ගොවියා කුඹුර වගා කර යෙදවුම් වියදම් හැර අස්වැන්නෙන් භාගයක් දිය යුතුය. ශ්‍රමය ප්‍රධාන වශයෙන් අද ගොවියා සපයන අතර සමහර විට බීජද සපයයි. මීට අමතරව ට්‍රැක්ටර් හා මී හරක් වියදම ද දරයි. ඊට අමතරව ශ්‍රමය පමණක් අද ගොවියාගෙන් ලබාගෙන කුඹුර වගා කරන අස්වැන්නෙන් 1/3ක් පමණ ගෙවන ක්‍රමයක් ද කුරුණෑගල දිස්ත්‍රික්කයේ සුළු වාරිමාර්ග ආශ්‍රිතව දැකිය හැකි අතර. එය රකින අදාය වශයෙන් හැදින්වේ. අද ගොවි පනතට අනුව අස්වැන්නෙන් 1/4ක් හෝ බුසල් 12ක් දෙන ක්‍රමය ද මහා වාරිමාර්ග ප්‍රදේශවල භාවිතා කරන අතර මෙහිදී ඉඩම් හිමියා යෙදවුම් සපයන්නේ නැති වුවත්, අනිවාර්යයෙන්ම ඉඩම් හිමියාගේ කොටස ගෙවිය යුතුය.

නිදහසින් පසු දශක පහ තුළ ශ්‍රී ලංකාවේ බලයට පත් සියළුම රජයන් විසින් වගාව දියුණු කිරීම සඳහා ප්‍රධාන ක්‍රමෝපායයන් දෙකක් අනුගමනය කරනු ලැබීය.

i. වගා කළ හැකි ඉඩම් ප්‍රමාණය ඉහළ නැංවීම

මේ යටතේ වාරිමාර්ග පහසුකම් වැඩි දියුණු කිරීම, නව ගොවි ජනපද යෝජනා ක්‍රම බිහි කිරීම, ගම් පුළුල් කිරීමේ ව්‍යාපාරය, ඉඩම් ප්‍රදානය හා මහවැලි සංවර්ධන ව්‍යාපාරය වැනි යෝජනා ක්‍රම යටතේ වගා කළ හැකි කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය වැඩි කිරීමට පසුගිය දශක 05 දී පියවර ගනු ලැබීය. එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් 1951/52 වර්ෂයේදී හෙක්. 470,152ක් වූ වගා කළ හැකි කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය 1999/2000 මහ කන්නයේදී හෙක්. 877,994 දක්වා වැඩි වී ඇති අතර 2004/2005 කන්නයේදී හෙක්. 937,775 දක්වා තවදුරටත් වැඩි වී ඇත. මෙලෙස කෘෂි ඉඩම් ප්‍රමාණය අනුව වගා සුක්ෂමතාවය (Cropping Intensity) වෙනස් වූ ආකාරය වගු අංක 03න් දක්වේ. ඒ අනුව 1951/52දී 120.47 ක් වූ වගා කිරීමේ සුක්ෂමතාව 1979/80දී 128.18 දක්වා වැඩිවී නැවත 1999/2000 දී 118.80 දක්වා අඩුවී ඇතත් 2004/05 මහ කන්නයේදී 133.26 දක්වා වැඩිවී ඇත. 1980 දශකයේ මුල් කාලයේදී වගා කළ හැකි ඉඩම් ප්‍රමාණය 25%කින් පමණ වැඩි වූ අතර, එයට බලපෑ මූලික හේතුව වූයේ මහවැලි සංවර්ධන ව්‍යාපාරය යටතේ නව වාරිමාර්ග පද්ධති හා ගොවිජනපද බිහි කිරීමයි.

වගු අංක 03 : ශ්‍රී ලංකාවේ වී වගාව ආශ්‍රිතව අස්වැද්දෙන ලද ප්‍රමාණය, වගා කළ ඉඩම් ප්‍රමාණය හා වගා සුක්ෂමතාව වෙනස් වී ඇති අකාරය [1951/52-2004/05මහ]

වගා කළ වර්ෂය	අස්වැද්දෙන ලද ප්‍රමාණය (හෙක්.)	වගා කළ ප්‍රමාණය (හෙක්.)	වගා සුක්ෂමතාව
1951/1952	390,313	470,192	120,47
1959/1960	469,475	594,371	126,60
1969/1970	570,171	759,012	133,12
1979/1980	658,964	844,647	128,18
1989/1990	733,395	856,710	116,81
1999/2000	739,047	877,994	118,80
2004/2005	703,250	937,175	133,26

මූලාශ්‍රය: ජන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව - 2005

$$\text{වගා සුක්ෂමතාව (Cropping Intensity)} = \frac{\text{වගා කළ ඉඩම් ප්‍රමාණය}}{\text{අස්වැද්දෙන ලද ඉඩම් ප්‍රමාණය}} \times 100$$

ii. කෘෂි ඵලදායීතාව වැඩි කිරීම

මින් අපේක්ෂා කරනු ලැබුවේ භූමි ප්‍රමාණය වැඩි නොකොට භූමි ඒකකයකින් හෝ එක් වගා බිම්කින් ලබාගත හැකි අස්වැන්න ප්‍රමාණය වැඩි කිරීමයි. නව අධි ඵලදායී බීජ වර්ග භාවිතය, රසායනික පොහොර භාවිතය හා නව තාක්ෂණික ක්‍රම භාවිතා කිරීම තුළින් මෙසේ ඵලදායීතාව වැඩි කිරීම සඳහා පියවර ගනු ලැබීය. 1960 දශකයේදී ලොව පුරා ව්‍යාප්ත වූ හරිත විප්ලවයේ බලපෑම ශ්‍රී ලංකාවේ ද ක්‍රියාත්මක වූ අතර ඒ අනුව අක්කරයකින් ලබා ගත හැකි අස්වැන්න වැඩි කිරීමට හැකි විය. මෙලෙස කුඹුරු හෙක්ටයාරයකින් ලැබූ අස්වැන්න මෙ.ටොන් 1.89 (1960) සිට මෙ.ටොන් 2.86 (1970) දක්වා 41%කින් වැඩි කිරීමට හැකි වූ අතර, 2000/01 දී එය හෙක්ටයාරයකට මෙ.ටොන් 3.7 දක්වා වැඩි වී තිබේ. එහෙත් මෙය මහා වාරිමාර්ග, සුළු වාරිමාර්ග සහ වර්ෂා පෝෂිත වගා බිම් ආශ්‍රිතව පර්යේෂණ මට්ටමින් ලබා ගත හැකි වී අස්වැන්නට (Potential Yield) වඩා අඩු තත්ත්වයකි (සහල් කොන්ග්‍රසය - 1990, සඳරන්න 2001).

ඉහත සඳහන් කළ ප්‍රධාන සාධකයන් දෙක වන වගා කළ හැකි ඉඩම් ප්‍රමාණය වැඩි කිරීම හා කෘෂි ඵලදායීතාවය වැඩි කිරීම යන කරුණුවල සාප්පු බලපෑම නිසාත් රජය මගින් ක්‍රියාත්මක කරන ලද කෘෂි ණය, ආයතනික සේවා හා වෙළඳපොළ අවස්ථා වැඩි දියුණු කිරීම වැනි වැඩසටහන් නිසාත්, වර්තමානයේදී වී වගාව දියුණු තත්ත්වයකට පත්ව ඇති අතර ඒ අනුව රටේ වී පරිභෝජන අවශ්‍යතාවයෙන් 88%ක්ම දේශීය වශයෙන් නිෂ්පාදනය කළ හැකි මට්ටමට පත්ව තිබේ. වගු අංක 4න් දක්වෙන පරිදි 2005 වර්ෂය වන විට වී වගාවේ හොඳ වර්ධනයක් පෙන්නුම් කරයි. හෙක්ටයාරයට ලැබෙන අස්වැන්න පර්යේෂණ මට්ටමින් ලබා ගත හැකි අස්වැන්නට වඩා අඩු වුවත් එම අස්වැන්න දකුණු ආසියාවේ අනෙකුත් රටවල හා සසඳන විටදී හොඳ තත්ත්වයකි (සඳරන්න - 2001).

වගු අංක 04: වර්තමාන වී නිෂ්පාදනය පිළිබඳ ප්‍රධාන දර්ශක කිහිපයක්

අයිතමය	ඒකකය	2004			2005		
		ශල	මහ	එකතුව	ශල	මහ	එකතුව
වගා කළ දළ බිම් ප්‍රමාණය	හෙක්. '000	258	521	779	357	580	937
අස්වනු නෙළ දළ බිම් ප්‍රමාණය	හෙක්. '000	246	469	715	345	570	915
අස්වනු නෙළ ඉද්ධ බිම් ප්‍රමාණය	හෙක්. '000	222	417	639	310	509	819
නිෂ්පාදනය	මෙ.ටො. '000	939	1,670	2,609	1,233	2,013	3,246
	බ්‍රිසල් '000	45,002	80,036	125,038	59,093	96,475	155,568
අස්වැන්න *	කි./හෙක්	4,228	4,002	4,080	3,976	3,955	3,963
ණය නිකුත් කිරීම	රු. මිලියන	365	666	1,031	462	675	1,137
සහල් ආනයනය	මෙ.ටො. '000	-	-	222	-	-	52

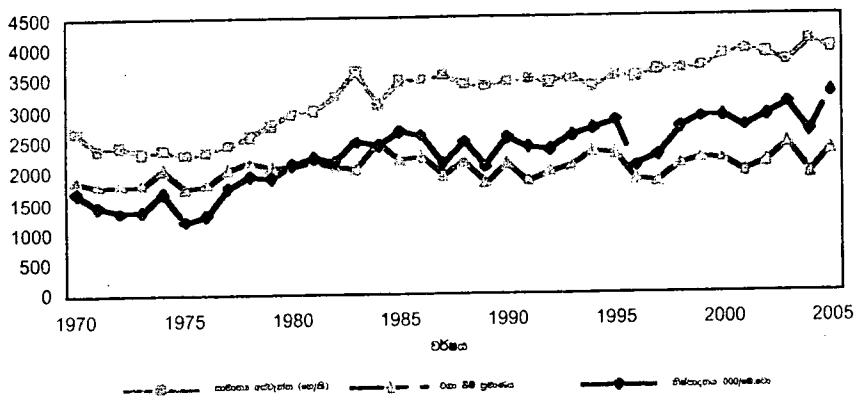
මූලාශ්‍රය: ජන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව - 2005

* වී අස්වනු සමීක්ෂණයක් මගින් ජන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව මගින් මහ සහ ශල කන්න පාදක කරගනිමින් හෙක්ටයාරයකට ලද අස්වැන්න එහි බිම් ප්‍රමාණයෙන් බෙදියමෙන් ලබා ගත් අගය

වගු අංක 4න් තවදුරටත් වී වගාවේ වර්තමාන තත්ත්වය පෙන්නුම් කරන අතර, 2004 හා 2005 වර්ෂවලදී වගා කරන ලද ඉඩම් ප්‍රමාණය, අස්වනු නෙළු බීම් ප්‍රමාණය, නිෂ්පාදනය, සහල් ආනයනය වෙනස් වූ ආකාරය දක්වේ. ඒ අනුව 2004 ට සාපේක්ෂව 2005 වර්ෂයේදී සහල් ආනයනයේ සීඝ්‍ර අඩුවීමක් පෙන්නුම් කරයි. එසේම වගාව සඳහා ණය නිකුත් කිරීම ඉතා සැලකිය යුතු මට්ටමක පවතී.

එසේම මුළු නිෂ්පාදනය හා හෙක්ටයාරයක එලදව පසුගිය දශක 3 දී වෙනස් වූ ආකාරය සලකා බැලුවහොත් 1970 සිට වී නිෂ්පාදනය සහ හෙක්ටයාරයක එලදවේ සෘජු වර්ධනයක් පෙන්නුම් කරන අතර, 1982න් පසුව කාවකාලිකව වෙනස්වන කාලගුණික හේතු මත වර්ධනය උච්ඡාවනය වන තත්ත්වයක් පෙන්නුම් කරයි. ප්‍රස්ථාර සටහන් අංක 1න් දක්වෙන පරිදි සමස්ථයක් වශයෙන් දැකිය හැක්කේ වර්ධනයේ ස්ඵටික ස්වරූපයකි. මෙය වී වගාව සම්බන්ධයෙන් වර්තමානයේදී මුහුණ දෙන ප්‍රධානම අභියෝගය වී ඇති බව ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයින්ගේ අදහසයි (සහල් කොන්ත්‍රාසය - 1990, සඳරත්න 2001).

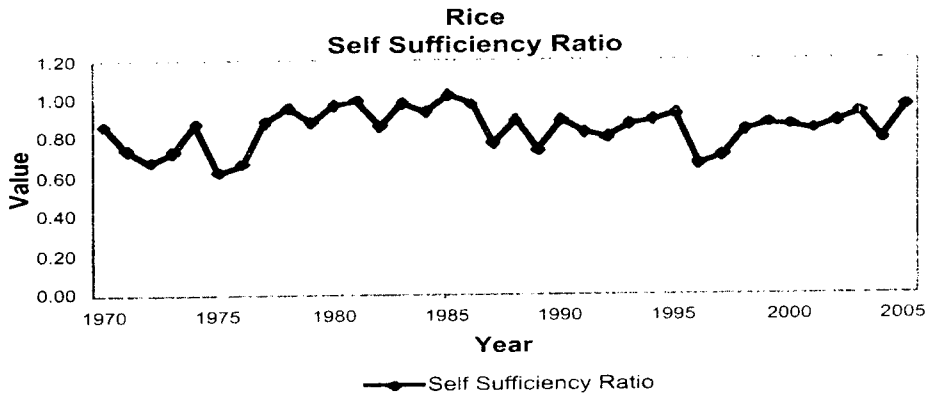
ප්‍රස්ථාර සටහන් අංක 1 : වී වගාවේ වගා බීම් ප්‍රමාණය, සාමාන්‍ය අස්වැන්න සහ මුළු නිෂ්පාදනය 1970 - 2005 කාලයේදී වෙනස්වන ආකාරය

මූලාශ්‍රය: සංඛ්‍යාත හා දත්ත සැකසුම් ඒකකය, හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවිතලය පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනය

මුළු නිෂ්පාදනය වෙනස් වන අකාරයට සහල් නිෂ්පාදනයේ ස්වයං-පෝෂිත අනුපාතයද උච්ඡාවනය වීමක් පෙන්නුම් කරයි. 1985 වර්ෂයේදී සහල් ස්වයං-පෝෂිත අනුපාතය 1.02 දක්වා වර්ධනය වුවත්, පසුව ක්‍රමයෙන් අඩුවී යන ප්‍රවණතාවයක් පෙන්නුම් කරයි. මෙලෙස කාලගුණික තත්ත්වයන් මත 1996 දී 0.68 දක්වා අඩුවුවත්, නැවත 2005 අවසානය වන විට එය 0.96% දක්වා වර්ධනය විය (ප්‍රස්ථාර සටහන අංක 2 බලන්න).

ප්‍රස්ථාර සටහන් 02: සහල් ස්වයංපෝෂිතභාවය පිළිබඳ අනුපාතය වෙනස්වන ආකාරය(1973-2005)

මූලාශ්‍රය: සංඛ්‍යාත හා දත්ත සැකසුම් ඒකකය, හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවිකටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනය

$$\text{සහල් ස්වයංපෝෂිත අනුපාතය} = \frac{\text{මුළු සහල් නිෂ්පාදනය}}{\text{මුළු සහල් අවශ්‍යතාවය}} \times 100$$

මේ අනුව වී වගාවේ ව්‍යාප්තිය සම්බන්ධයෙන් සලකා බලන ලද දර්ශකයන් වන වගා කරනලද මුළු බිම් ප්‍රමාණය, වගා කිරීමේ සුක්‍ෂමතාව, මුළු නිෂ්පාදනය හා සාමාන්‍ය අස්වැන්න පසුගිය දශකයේදී වර්ධනය වී ගොස් පසුව ස්ඵනිකවීමේ ලක්ෂණ පෙන්නුම් කළත් එය 1995 න් පසුව නැවත වැඩිවීමක් පෙන්නුම් කරයි.

2. නිෂ්පාදන පිරිවැය සහ ආර්ථික ප්‍රතිලාභ

මෙම කොටසින් විග්‍රහ කිරීමට අපේක්‍ෂා කරන්නේ වී වගාව ආර්ථිකමය වශයෙන් ලාභදායී ව්‍යාපාරයක්ද යන්න විමසා බැලීමයි. වී වගා බිම් ඒකකයක් වගා කිරීම සඳහා වැයවන පිරිවැය සහ ඉන් ලැබෙන අස්වැන්න එහි දළ ආදායම සහ ශුද්ධ ආදායම සමග සසඳා බැලීමෙන් වගා බිම් ඒකකයක් වගා කිරීමට අයෝජනය කරනු ලබන මූල්‍ය ප්‍රාග්ධනයට සාපේක්‍ෂව වී වගා කිරීම ලාභදායක ද නැද්ද යන්න දැනගත හැකිය. මේ සඳහා කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව දිස්ත්‍රික්ක මට්ටමින් වාර්ෂිකව එකතු කරනු ලබන වී වගාවේ නිෂ්පාදන වියදම හා ප්‍රතිලාභ පිළිබඳ දත්ත භාවිතා කරන අතර පසුගිය දශක එකතමාර තුළ පිරිවැය හා ප්‍රතිලාභවල වෙනස සොයාබැලීම සඳහා 1990/91 මහ කන්නයේ හා 2003/04 මහ කන්නයේ සංඛ්‍යා ලේඛන උපයෝගී කර ගනු ලැබීය.

මේ අනුව වී වගාවේ නිෂ්පාදන පිරිවැය ඒ සඳහා යොදවනු ලබන නිෂ්පාදන සාධකවල පිරිවැය එකතු කිරීමෙන් සකස් කරන අතර එයට ශ්‍රමය, ගොවිපොළ

බලය, බීජ හා කෘෂි යෙදවුම් අයත් වේ. බිම් සකස් කිරීමේ සිට අස්වැන්න ගෙට ගෙන යාම දක්වා ඇති සියළුම නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලි සඳහා යොදනු ලබන ශ්‍රම ප්‍රමාණය හෙවත් ශ්‍රම දින ගණන කුලියෙන් වැඩි කිරීමෙන් ශ්‍රමයේ වටිනාකම ලබා ගන්නා අතර ට්‍රැක්ටර් හා මී හරක් පැය ගණන එහි කුලියෙන් වැඩි කිරීමෙන් ගොවිපොළ බලයේ වටිනාකම ගණනය කෙරේ. බීජ පොහොර හා රසායනික ද්‍රව්‍ය ලබා ගැනීමට වැය කරන වියදම හා ප්‍රමාණය වෙළඳපොළ මිල ගණනය කිරීමෙන් එහි පිරිවැය ලබා ගනී. මෙහිදී විශේෂයෙන් සැලකිය යුතු කරුණක් වන්නේ ගොවියා මෙම නිෂ්පාදන සාධක භාවිතා කිරීමේදී බොහෝවිට ඔහු සතු සම්පත් එනම් පවුලේ ශ්‍රමය, අත්තමි ශ්‍රමය, තමන් සතු ට්‍රැක්ටර් හා මී හරක් භාවිතා කරන අතර බොහෝවිට බීජ වී ද ඔහුම නිෂ්පාදනය කරගනු ලැබේ. මේ නිසා මුළු නිෂ්පාදන වියදම ගණනය කිරීමේදී ගොවියා සෘජු ලෙස මුදල් ගෙවා ලබා ගන්නා නිෂ්පාදන සාධක හා සේවා වල හා ඔහු සතු නිෂ්පාදන සාධක හා සේවා වල වටිනාකම් වෙන වෙනම ගණනය කරනු ලැබේ. එසේ ගණනය කිරීමෙන් එක් වගා බිමකින් හෝ ලැබෙන ප්‍රතිලාභ ගණනය කිරීම පහසු වන අතර, විශේෂයෙන්ම පිරිවැය ආවරණය කරන අස්වැන්න (Break-even Yield) ආයෝජනය කරන ලද ප්‍රාග්ධනයට ලැබෙන ප්‍රතිලාභ (Return to Capital) හා ශ්‍රම ඒකකයකට ලැබෙන ප්‍රතිලාභ වැනි දර්ශක ගණනය කිරීම පහසු වනු ඇත.

මෙම කරුණු සැලකිල්ලට ගෙන මහා වාරිමාර්ග හා වර්ෂා පෝෂිත ප්‍රදේශ ආශ්‍රිත ව දිවයිනේ වී වගා කරනු ලබන දිස්ත්‍රික්ක 07 ක පසුගිය දශකය තුළ එනම්, 1990/91 මහ සහ 2004/05 මහ කාල සීමාව තුළදී අක්කරයක් වගා කිරීමට දරන ලද පිරිවැය වෙනස්වී ඇති ආකාරය පිළිබඳව විමසීමකට භාජනය කර ඇත. ඒ අනුව වගු අංක 05න් මුළු නිෂ්පාදන පිරිවැය සහ ගොවියා සතු නිෂ්පාදන සම්පත්වල වටිනාකම නොමැතිව වැය වූ පිරිවැය දක්වන අතර 1990/91 හා 2003/04 මහ කන්නවලදී වෙනස්වූ ආකාරය ප්‍රතිශතයක් වශයෙන් දක්වා ඇත.

වගු අංක 05: වී වගාවේ නිෂ්පාදන වියදම් වෙනස් වූ ආකාරය (රු./අක්.) (1990/91 මහ - 2003/04 මහ)

දිස්ත්‍රික්කය	මුළු නිෂ්පාදන පිරිවැය		වෙනසේ ප්‍රතිශතය	මුළු නිෂ්පාදන පිරිවැය (පවුලේ සම්පත් වටිනාකම නැතිව)		වෙනසේ ප්‍රතිශතය
	90/91 මහ	2003/04 මහ		90/91 මහ	2003/04 මහ	
	මහා වාරි - අනුරාධපුර කලා වැව	5,600		20,372	264	
තම්බන්කොට කුරුණෑගල	7,536	20,791	176	5,345	14,828	177
සොළොන්නරුව	8,487	21,940	159	6,744	17,270	156
කුරුණෑගල	5,384	21,522	300	2,843	14,949	426
පොළොන්නරුව	7,818	21,471	175	6,286	13,498	115
වර්ෂාපෝෂිත - කළුතර	6,440	18,135	182	4,269	13,784	222
නුවර	7,486	23,117	209	2,735	12,430	354

මූලාශ්‍රය : වී වගාවේ නිෂ්පාදන පිරිවැය වාර්තා - කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව

වග අංක 05න් දක්වෙන පරිදි විමර්ශනයකට භාජනය කරන ලද දිස්ත්‍රික්කවල වි වගා බිම් අක්කරයක් වගා කිරීමට වැය වූ මුළු නිෂ්පාදන වියදම 159% (හම්බන්තොට) සිට 264% (අනුරාධපුරය දක්වා පරාසයකින් වැඩිවී ඇත. ඒ අනුව 1990/91 මහ කන්නයේ කුඹුරු අක්කරයක් වගා කිරීමට මහා වාරිපෝෂිත හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කයේ වියදම රු. 8,487/- ක් වූ අතර එය 2003/2004 මහ කන්නයේදී 21,940/- දක්වා 159% කින් වැඩි වී ඇති අතර 1990/91 මහ කන්නයේදී රු. 5,600/-ක් වූ අනුරාධපුර දිස්ත්‍රික්කයේ වියදම 2003/04 මහ කන්නය වන විට රු. 20,372/- දක්වා 264%කින් වැඩි වී ඇත. අදාළ කාලය තුළ වර්ෂාපෝෂිත ප්‍රදේශවල පිරිවැය වෙනස්වීම ද 182% - 209% දක්වා පරාසයකින් වැඩි වී ඇති අතර වාරිපෝෂිත ප්‍රදේශවල මෙන් දිස්ත්‍රික්ක අතර විශාල පරතරයක් නොපෙන්වයි. වග අංක 05න් පෙන්නුම් කරන පරිදි පවුලේ ශ්‍රමය සහ තමන් සතු නිෂ්පාදන සාධක සඳහා වැය කළ ආවේණික පිරිවැය ඉවත් කළ විට ලැබෙන මූල්‍යමය පිරිවැයේ වෙනස්වීම ද 115%-288% දක්වා විශාල පරාසයක් වාරි පෝෂිත ප්‍රදේශවල දැක්වෙන අතර එය 222%-354% ක පරාසයක වර්ෂා පෝෂිත ප්‍රදේශවල පවතී. එසේම කුරුණෑගල, අනුරාධපුරය හා මහනුවර වැනි දිස්ත්‍රික්කවල මුළු පිරිවැයෙන් විශාල කොටසක් ගොවියා සතු සම්පත් මගින් සම්පූර්ණ කරගන්නා බවක් පෙන්නුම් කරයි. එනම් එම දිස්ත්‍රික්කවල භාවිතා කරනු ලබන පවුලේ ශ්‍රමය හා යෙදවුම් ප්‍රමාණය සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ මට්ටමක පවතින බවකි.

වග අංක 06: මුළු නිෂ්පාදන පිරිවැයේ සංයුතිය නිෂ්පාදන සාධක අනුව බෙදී ඇති ආකාරය ප්‍රතිශතයක් වශයෙන් (1990/91 මහ - 2003/04 මහ)

දිස්ත්‍රික්කය	ශ්‍රමය			ගොවිපොළ බලය%			බීජ හා යෙදවුම්%		
	90/91 මහ	2003/04 මහ	වෙනසේ ප්‍රතිශතය	90/91 මහ	2003/04 මහ	වෙනසේ ප්‍රතිශතය	90/91 මහ	2003/04 මහ	වෙනසේ ප්‍රතිශතය
මහා වාරි - අනුරාධපුරය	51	49	-4	22	22	0	27	29	7
කලා වැව	50	52	4	21	20	-5	29	28	-4
හම්බන්තොට	48	48	2	19	20	5	33	32	-3
කුරුණෑගල	37	52	41	20	19	-5	43	29	-54
පොළොන්නරුව	52	49	-6	21	23	9	27	28	4
වර්ෂාපෝෂිත - කළුතර	67	52	-22	8	24	67	25	24	-4
නුවර	71	67	-6	7	16	56	22	17	-29

මූලාශ්‍රය: වි වගාවේ නිෂ්පාදන පිරිවැය වාර්තා - කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව

අදාළ කාලසීමාව තුළදී මුළු නිෂ්පාදන පිරිවැය එහි නිෂ්පාදන සාධකවල ප්‍රතිශතයක් වශයෙන් බෙදී ඇති ආකාරය වග අංක 06න් පෙන්වයි. ඒ අනුව නිෂ්පාදන වියදමෙහි ප්‍රතිශතයක් වශයෙන් ශ්‍රමයේ වටිනාකම ඇතැම් කලාපවල විශාල වශයෙන් වැඩිවී ඇත. උදාහරණ වශයෙන් 1990/91 මහ කන්නයේදී කුරුණෑගල දිස්ත්‍රික්කයේ මහා වාරි ප්‍රදේශවල මුළු නිෂ්පාදන වියදමෙන් 37%ක් වූ ශ්‍රම වියදම 2003/04 මහ කන්නයේදී 52% දක්වා වැඩිවී ඇති අතර අදාළ කාලය තුළදී බීජ හා යෙදවුම් සඳහා දරන ලද පිරිවැය 43% සිට 29 දක්වා අඩුවී ඇත. එසේ වුවද සමස්ථයක් වශයෙන් ගත් කළ කලා වැව, අනුරාධපුරය, පොළොන්නරුව,

හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කවල ශ්‍රමය සඳහා වැය කරන ලද මුළු පිරිවැයේ ප්‍රතිශතය අඩු වී ඇති අතර, බීජ හා යෙදවුම් ප්‍රතිශතය හා ගොවිපොළ බලය වර්ධනය වීමක් පෙන්නුම් කරයි. මෙම කාලසීමාව තුළදී ශ්‍රමයේ වියදම් ප්‍රතිශතය වැඩිවීමට මූලික වශයෙන් බලපා ඇත්තේ ශ්‍රමයට ගෙවන ලද වේතනවල වැඩිවීමයි. එය 216%-349% දක්වා පරාසයකින් වැඩිවී ඇත (වගු අංක 07).

මෙහිදී කැපී පෙනෙන තවත් කාරණයක් වන්නේ අදාළ කාලසීමාව තුළ කුඹුරු අක්කරයක් වගා කිරීමට යෙදවූ මුළු ශ්‍රම ඒකක ප්‍රමාණය අඩුවීමයි. ඒ අනුව මහා වාරි පෝෂිත කුඹුරු අක්කරයක් වගා කිරීමට අවශ්‍ය සාමාන්‍ය ශ්‍රම ඒකක ප්‍රමාණය 2003/04 මහ කන්නයේදී මිනිස් ශ්‍රම දින 39 ක් පමණ වූ අතර, වර්ෂා පෝෂිත ප්‍රදේශවල එය දින 43ක් පමණ විය. එසේ වුවද මෙම අදාළ කාලසීමාව තුළදී කුරුණෑගල හැර සැලකිල්ලට භාජනය කරන ලද අනෙකුත් සියළුම දිස්ත්‍රික්කවල වැයකළ ශ්‍රම දින ගණන අඩුවී ඇති අතර, කුරුණෑගල දිස්ත්‍රික්කයේ පමණක් 2.4%කින් වැඩි වී ඇත. මේ සඳහා බලපා ඇති ප්‍රධාන කාරණය වන්නේ ගොයම් කැපීම හා පැහීම සඳහා සංයුක්ත අස්වනු නෙළනය (combine harvester) භාවිතා කිරීමයි.

වගු අංක 07: අවශ්‍ය ශ්‍රම ඒකකය ප්‍රමාණය සහ කෘෂිකාර්මික ශ්‍රමය සඳහා ගෙවන ලද වේතනවල වෙනස්වීම (1990/91 මහ 2000/01 මහ)

දිස්ත්‍රික්කය	අවශ්‍ය ශ්‍රම දින/දක්.10			දිනක වැටුප (රු.)		
	90/91 මහ	2003/04 මහ	වෙනසේ ප්‍රතිශතය	90/91 මහ	2003/04 මහ	වෙනසේ ප්‍රතිශතය
මහාවාරි - අනුරාධපුර කලා වැව	43	36	-16.28	66.2	282	325.98
හම්බන්තොට කුරුණෑගල	57	39	-31.58	66.2	274	312.68
කුරුණෑගල	43	36	-16.28	94.3	298	216.01
සොළොන්නරුව	41	42	2.44	48.6	271	457.61
වර්ෂාපෝෂිත - කළුතර	53	36	-32.08	76.9	299	288.82
නුවර	48	30	-37.50	69.9	313	347.78
	105	56	-46.67	51	279	449.21

මූලාශ්‍රය: කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව

මෙලෙස අනෙකුත් සාධකවලට සාපේක්ෂව කෘෂිකාර්මික ශ්‍රමයේ විටිනාකම ඉහළයාම අහඹු සිදුවීමක් වශයෙන් සැලකිය නොහැක. ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල සිට ජනයා නාගරික ප්‍රදේශ කරා සංක්‍රමණය වීම හා තරුණ කොටස් කෘෂිකාර්මික කටයුතුවලින් ඉවත්වීම (ජයසේන - 1999) වැනි කරුණු නිසා ග්‍රාමීය ශ්‍රම වෙළඳපොළේ ශ්‍රමය සඳහා ඉල්ලුමක් පවතී. මහා වාරි පෝෂිත ප්‍රදේශවල බොහෝ විට අස්වැන්න කපන කාලයේදී ශ්‍රමය සඳහා අධික ඉල්ලුමක් ඇති අතර මේ නිසා අනෙකුත් කෘෂිකාර්මික ප්‍රදේශවල සිට ශ්‍රමය සංක්‍රමනය වීමක් දකිය හැකිය. මීට අමතරව මිනිස් ශ්‍රමය යොදා කුඹුරු කෙටීම කඳු ආශ්‍රිත වර්ෂාපෝෂිත ප්‍රදේශවල සිදු කිරීම් ද මීට බලපා ඇති කරුණකි. මින් ගම්‍ය වන මූලික කරුණ වන්නේ අතීතයේ මෙන් ශ්‍රම අතිරික්තයක් ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල නොමැති බවකි. ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල ශ්‍රම

අතිරික්තයක් පැවතුනද කෘෂිකාර්මික පුහුණු කම්කරුවන් සඳහා වැඩි ඉල්ලුමක් පැවතීමද කෘෂි ශ්‍රමයේ මිල ඉහළයාමට බලපා ඇත.

වගු අංක 06න් දැක්වෙන පරිදි වඩාත් කැපී පෙනෙන කරුණ වන්නේ ගොවිපොළ බලය, බීජ හා යෙදවුම් සඳහා වැය කරන ලද පිරිවැය සංයුතියේ ප්‍රතිශතය අඩුවීමක් දක්නට ලැබීමයි. රජය මගින් පොහොර සහනාධාරය වෙනස් කිරීම හා ඩීසල් මිල ඉහළයාම නිසා සිදු වූ ට්‍රැක්ටර් ගාස්තු ඉහළ යාම වැනි කරුණු සැලකිල්ලට ගත් විට සිදු විය යුත්තේ ගොවිපොළ බලය සහ යෙදවුම් සඳහා යොදන ප්‍රතිශතය පිරිවැයේ වැඩිවීමකි. එනම්, මුළු පිරිවැයේ සංයුතියෙන් මෙම සාධක සඳහා යොදන ප්‍රතිශතය විශාල ලෙස අඩුවීමෙන් පෙන්නුම් කරන්නේ එම සාධක යොදන ප්‍රමාණය අඩුවීමකි. එනම් රසායනික පොහොර භාවිතයේදී වැඩිපුර මිල අඩු යුරියා පමණක් යොදවා අනෙකුත් පොහොර වර්ග භාවිතය අඩු කරන අතර පවුලේ ශ්‍රමය, ට්‍රැක්ටර් හා මී හරක් යොදා ගනිමින් හෝ අත්කම් ක්‍රමයට සපයා ගැනීමෙන් වියදම අඩු කර ගැනීමට උත්සාහ කිරීමකි.

කෙසේ හෝ ඉහත සඳහන් කරුණු සැලකිල්ලට ගෙන එක් වී කිලෝග්‍රෑමයක් නිෂ්පාදනය කිරීමට වැය වන පිරිවැය සැලකිල්ලට ගැනීමේදී පෙන්නුම් කරන්නේ අදාළ කාලසීමාව තුළදී එය 123% - 288% දක්වා පරාසයකින් වැඩි වී ඇති බවයි. මෙහි වැඩි ප්‍රතිශතයක් දැකිය හැක්කේ කුරුණෑගල දිස්ත්‍රික්කයෙනි (වගු අංක 08).

වගු අංක 08: වී කිලෝවක නිපදවීම සඳහා පිරිවැය සහ වී කිලෝවකට ලැබූ ගොවිපොළ මිල

දිස්ත්‍රික්කය	වී කි.1 පිරිවැය (රු.)			ගොවිපොළ මිල(රු.කි.)			ප්‍රතිලාභය (රු.කි.)		
	90/91 මහ	2003/04 මහ	වෙනසේ ප්‍රතිශතය	90/91 මහ	2003/04 මහ	වෙනසේ ප්‍රතිශතය	90/91 මහ	2003/04 මහ	වෙනසේ ප්‍රතිශතය
මහාචාරි - අනුරාධපුරය	3.68	10.97	198.10	5.34	13.90	160.30	1.66	2.93	76.51
කලා වැව	3.50	11.31	223.14	6.16	13.68	122.08	2.66	2.37	-10.70
හම්බන්තොට	4.84	10.80	123.14	6.23	15.25	144.78	1.39	4.45	220.14
කුරුණෑගල	3.23	12.54	288.24	7.52	13.55	80.19	4.29	1.01	-76.46
පොළොන්නරුව	4.78	10.35	120.29	5.27	14.41	173.40	0.49	3.88	691.84
වරූණාපෝෂිත - කළුතර	6.37	15.65	145.68	5.93	13.00	119.22	-0.44	-2.65	502.27
නුවර	6.18	18.81	204.37	6.62	13.38	102.11	0.44	-5.43	-1134.09

මූලාශ්‍රය: පිරිවැය වාර්තා, කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව

අදාළ කාලසීමාවේදී කිලෝවකට ලැබුණ ගොවිපොළ මිල සලකා බැලීමේදී විමර්ශනයට භාජනය කළ සියළුම ප්‍රදේශවල වී කිලෝවකට ලැබුණ ගොවිපල මිල රු. 5.27 සිට රු. 15.55 දක්වා පරාසයකින් වෙනස්වී ඇති බව පෙනේ. (වගු අංක 08) වී සඳහා ගොවියාට ගෙවන ලද මිල දිස්ත්‍රික්ක අනුව මෙන්ම හාල් වර්ගය අනුව ද වෙනස්වී ඇත. ඒ අනුව 1990/91 මහ කන්නයේදී වී කිලෝවක මිල රු. 5.34 සිට රු. 7.52 දක්වා උච්ඡාවචනය වී ඇති අතර 2003/04 මහ කන්නයේදී එය රු. : 13.00 සිට 15.25 දක්වා වෙනස් වී ඇත. නිෂ්පාදන පිරිවැය

හා වී කිලෝවකට ලැබෙන වෙළඳපොළ මිල අනුව වී කිලෝවකට ලැබෙන ප්‍රතිලාභය ගණනය කිරීමේදී එය වැඩිවී ඇත්තේ අනුරාධපුරය, පොළොන්නරුව හා හම්බන්තොට යන වාරි පෝෂිත ප්‍රදේශවල පමණි. වර්ෂාපෝෂිත හා අනෙකුත් වාරි පෝෂිත ප්‍රදේශවල ප්‍රතිලාභය ඍන අගයන්ගෙන් පහළ වැටී ඇත. එම තත්ත්වය ඉතා තීව්‍ර ලෙස වාරි පෝෂිත ප්‍රදේශවලට බලපා ඇත (වගු අංක 08).

අදාළ කාලසීමාව තුළදී අක්කරයකින් ලැබෙන මුළු අස්වැන්න කලාවැව හැර විමර්ශනය කරන ලද සෑම දිස්ත්‍රික්කයකම වැඩිවී ඇත. එසේ වුවත් වාරි පෝෂිත ප්‍රදේශවලට සාපේක්ෂව වර්ෂා පෝෂිත අස්වැන්න වැඩිවී ඇත්තේ ඉතා සුළු වශයෙන් බව පෙනේ. වගු අංක 09 ට අනුව මුළු අස්වැන්න අක්කරයකට බුසල් 70-99 (1999/91 මහ) සිට 82-99 (2003/04 මහ) දක්වා වෙනස් වන අතර, වර්ෂා පෝෂිත ප්‍රදේශවල එය 47-56 (1999/91 මහ) සහ 55-59 (2003/04 මහ) දක්වා පිළිවෙලින් වෙනස් වේ.

වගු අංක 09: වී වගාවේ අස්වැන්න දිස්ත්‍රික්ක මට්ටමින් වෙනස්වන ආකාරය

දිස්ත්‍රික්කය	සාමාන්‍ය අස්වැන්න අක්.10 90/91 මහ		සාමාන්‍ය අස්වැන්න අක්.10 2003/04 මහ		වෙනස් ප්‍රතිශතය
	බුසල්	කි.ග්‍රෑ.	බුසල්	කි.ග්‍රෑ.	
මහාවාරි - අනුරාධපුර	70	1,578	89	1,857	22.3
කලා වැව	99	2,146	88	1,839	-14.3
හම්බන්තොට	81	1,756	97	2,031	15.7
කුරුණෑගල	77	1,669	82	1,716	208.0
පොළොන්නරුව	74	1,604	99	2,065	28.7
වර්ෂාපෝෂිත - කළුතර	47	1,019	55	1,159	13.7
නුවර	56	1,214	59	1,229	1.2

මූලාශ්‍රය: කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව 2000 හා 2002 වාර්ෂික

මෙතෙක් සාකච්ඡා කරන ලද පිරිවැය සහ අස්වනු තත්ත්වයන් සලකා බලා වී වගා අක්කරයකින් ලැබෙන ආදායම ක්‍රම 3ක් යටතේ ගණනය කරන ලදී. ඒ අනුව මුළු නිෂ්පාදනයේ වෙළඳ වටිනාකම ගණනය කිරීමෙන් (මුළු නිෂ්පාදනය x ගොවිපොළ මිල) දළ ආදායමද, දළ ආදායමෙන් මුළු පිරිවැය (පවුලේ ශ්‍රමය හා අනෙකුත් සම්පත් සඳහා ඇස්තමේන්තු මිල ඇතිව) අඩු කිරීමෙන් ශුද්ධ ආදායමද, මුළු නිෂ්පාදන වටිනාකම මූල්‍යමය පිරිවැයෙන් බෙදීමෙන් වැය කරන ලද ප්‍රාග්ධනයට (Capital) ලැබෙන ආදායම ද ලබා ගත හැකිය.

වගු අංක 10: වී වගාවේ ප්‍රතිලාභ - දළ ආදායම ශුද්ධ ආදායම හා ප්‍රාග්ධනයට ලැබෙන ආදායම ආශ්‍රයෙන්

දිස්ත්‍රික්කය	දළ ආදායම			ශුද්ධ ආදායම			ප්‍රාග්ධනයට අදාළ ආදායම		
	90/91	2003/04	වෙනසේ	90/91	2003/04	වෙනසේ	90/91	2003/04	වෙනසේ
	මහ (රු.අක්.)	මහ (රු.අක්.)	ප්‍රතිශතය	මහ (රු.අක්.)	මහ (රු.අක්.)	ප්‍රතිශතය	මහ (රු.අක්.)	මහ (රු.අක්.)	ප්‍රතිශතය
මහාවාරි - අනුරාධපුර	8,122	25,812	217.8	2,522	5,440	115.7	1.38	1.95	-18.1
කලා වැව	13,250	25,158	89.9	5,714	4,366	-23.6	3.48	1.70	-31.5
හම්බන්තොට	10,915	30,973	183.8	2,427	9,033	27.2	1.62	1.79	10.5
කුරුණෑගල	10,642	23,252	118.5	5,257	1,730	-67.1	3.74	0.96	-74.3
පොළොන්නරුව	8,453	29,757	252.0	635	8,016	1162.4	1.34	1.84	37.3
වර්ෂාපෝෂිත - කළුතර	5,994	15,067	151.4	-446	-3,068	587.9	1.40	1.10	-21.4
නුවර	8,018	16,444	105.1	532	-6,673	-1354.3	2.93	1.32	-54.9

මූලාශ්‍රය: කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව 2002

1. දළ ආදායම = අක්කරයක අස්වැන්න × ගොවිපොළ මිල
2. ශුද්ධ ආදායම = දළ ආදායම - මුළු පිරිවැය (පවුලේ ශ්‍රමය හා අනෙකුත් සම්පත් ඇස්තමේන්තු මිල ඇතිව)
3. ප්‍රාග්ධනයට ලැබෙන ආදායම = දළ ආදායම - මුළු පිරිවැය - පවුලේ ශ්‍රමය හා තමන් සතු සම්පත් සඳහා ඇස්තමේන්තු පිරිවැය

මේ අනුව අදාළ කාල සීමාව වන 1999/01 මහ සහ 2003/04 මහ කාලය සඳහා විමර්ශනයට භාජනය කරන ලද සියළුම දිස්ත්‍රික්කවල වී අක්කරයක දළ ආදායම ගණනය කිරීමේදී එය 59%-161% පරාසයකින් වැඩි වී ඇත (වගු අංක 10). වර්ෂා පෝෂිත ප්‍රදේශවලට සාපේක්ෂව මහා වාරිමාර්ග ආශ්‍රිත දිස්ත්‍රික්කවල දළ ආදායම කැපී පෙනෙන ලෙස වර්ධනය වී ඇත. සමස්ථයක් වශයෙන් සියළුම දිස්ත්‍රික්කවල දළ ආදායම වැඩිවී ඇත. එහෙත් විමර්ශනය කරන ලද දිස්ත්‍රික්කවල ශුද්ධ ආදායමේ වර්ධනයක් පෙන්නුම් කරන්නේ පොළොන්නරුව, හම්බන්තොට හා අනුරාධපුරය දිස්ත්‍රික්කවල පමණි. කුරුණෑගල සහ මහනුවර දිස්ත්‍රික්කවල ශුද්ධ ආදායම අඩුවීමක් පෙන්නුම් කරයි. මෙයට බලපා ඇත්තේ ශ්‍රම වියදම වැඩිවීම හා එක් ඒකකයක් (කිලෝ එකක්) නිපදවීමට යන පිරිවැය වැඩිවීම බව පෙනේ. (වගු අංක 08 බලන්න.) එසේම ප්‍රාග්ධනයට ලැබෙන ආදායම ද අඩුවීමක් පෙන්නුම් කරයි. එය මහා වාරි පෝෂිත පොළොන්නරුව දිස්ත්‍රික්කයේ පමණක් 36% කින් වැඩි වී ඇත. හම්බන්තොට හැර අනෙකුත් සෑම ප්‍රදේශයකම ඍන අගයක් ගනී (වගු අංක 10).

මෙහිදී වඩාත් කැපී පෙනෙන කරුණක් වන්නේ වගු අංක 02න් පෙන්නුම් කළ පරිදි 44% ක් පමණ වූ අක්කර 01ට අඩු සුළු ගොවීන්ගේ තත්ත්වය පහත වැටීමයි. වැඩිවන නිෂ්පාදන වියදමක් ස්ථානික මට්ටමක පවතින අස්වැන්න මට්ටමක් යටතේ වී වගාව ලාභදයී ව්‍යාපාරයක් වශයෙන් පවත්වාගෙන යාමේ

අභියෝගයකට ඔවුහු මුහුණ පා සිටිති. මෙම තත්වය සුළු ගොවීන් බහුල වශයෙන් සිටින සුළු වාරිමාර්ග හා වර්ෂා පෝෂිත ප්‍රදේශවලින් මනාව පෙන්වුම් කරන අතර (වගු අංක 10 ට අනුව) මහනුවර හා කළුතර යන දිස්ත්‍රික්ක දෙකෙහිම ගොවීන්ගේ ප්‍රාග්ධනයට අදාළ ආදායම ඍන අගයක් ගෙන ඇත.

3. වී වගාවේ ප්‍රධාන අභියෝග

ඉහතින් සාකච්ඡා කරන ලද වී වගාවේ ව්‍යාප්තිය, ඵලදායීතාව සහ ආදායම ප්‍රතිලාභ පිළිබඳ කරුණු සැලකිල්ලට ගැනීමේදී වී වගාව සම්බන්ධයෙන් වර්තමානයේ පැන නැඟී ඇති ප්‍රධාන අභියෝග කිහිපයක් හඳුනාගත හැකි අතර. එය ප්‍රධාන කරුණු 07ක් යටතේ සාකච්ඡා කළ හැක.

i. නිෂ්පාදන ඵලදායීතාවය වැඩි නොවීම

නිෂ්පාදන ඵලදායීතාව හෙවත් භූමි ඒකකයකින් දැනට ලැබෙන අස්වැන්න පසුගිය දශක කිහිපයකදී ඉතා සුළු වශයෙන් වැඩිවීම හා එය දියුණු කළ හැකි අස්වැන්නට වඩා ඉතා පහළ මට්ටමක පැවතීම ප්‍රධාන අභියෝගයකි. එනම් දැනට ලංකාවේ හෙක්ටයාරයකට ලැබෙන සාමාන්‍ය අස්වැන්න මෙ.ටො. 3.7ක් වන අතර, එය මෙ.ටො. 4.2-5.1 දක්වා මහා වාරි පෝෂිත ප්‍රදේශවලත් මෙ.ටො. 2.9-3.0 දක්වා වාර්ෂා පෝෂිත ප්‍රදේශවලත් ආදී වශයෙන් වෙනස් වේ. මෙය හොඳින් වගා කොට තිබේද කළ කුඹුරු හෙක්ටයාරයකින් ලබා ගත හැකි මෙ.ටො. 7-8 හා පර්යේෂණාගාර මට්ටමක් ලබා ගත හැකි අස්වැන්නට අඩු අස්වැන්නකි. ලංකාවේ අස්වැන්න සමහර දකුණු ආසියාතික රටවල අස්වැන්නට වඩා හොඳ වුවත් (සඳරත්ත, 2001) දැනට අක්කරයක් වගා කිරීමට වැය වන නිෂ්පාදන පිරිවැයට සාපේක්ෂව එය ආර්ථිකමය වශයෙන් ප්‍රශස්ථ මට්ටමක නොපවතී.

වගු අංක 11: වී ඵලදායීතාව සාමාන්‍ය අස්වැන්න හා පිරිවැය ආවරණය කරන අස්වැන්න (හෙ./මෙ.ටො.)

දිස්ත්‍රික්කය	සාමාන්‍ය අස්වැන්න (2003/04)		පිරිවැය ආවරණය කරන අස්වැන්න(2003/04)		වෙනස **	
	90/91 මත	2003/04 මත	90/91 මත	2003/04 මත	90/91 මත	2003/04 මත
	මෙ.ටො./හෙ.	මෙ.ටො./හෙ.	මෙ.ටො./හෙ.	මෙ.ටො./හෙ.	මෙ.ටො./හෙ.	මෙ.ටො./හෙ.
මහාචාරි - අනුරාධපුර	3.7	4.6	2.58	3.6	1.12	0.97
කලා වැව	5.3	4.5	3.01	3.8	2.29	0.79
හම්බන්තොට	4.3	5.0	3.35	2.8	0.95	2.22
කුරුණෑගල	4.1	4.2	2.07	2.7	2.03	1.51
පොළොන්නරුව	4.0	5.1	3.65	2.8	0.35	2.33
වර්ෂාපෝෂිත - කළුතර	2.5	2.9	2.67	2.6	-0.17	0.25
නුවර	3.0	3.0	2.78	2.3	0.22	0.74

මූලාශ්‍රය: කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව 2000 හා 2002 වාර්තා
 ** සාමාන්‍ය අස්වැන්න සහ පිරිවැය ආවරණය කරන අස්වැන්න අතර වෙනස

වගු අංක 11 න් දක්වෙන පරිදි වර්ෂා පෝෂිත හා වාරි පෝෂිත ප්‍රදේශවල එලදැයීතාව ද වර්ධනයවීමක් පෙන්නුම් කරයි. ඒ අනුව හෙක්ටයාරයකින් ලැබෙන අස්වැන්න මෙ.ටො. 4.2-5.1 දක්වා වැඩිවීමක් වාරි පෝෂිත ප්‍රදේශවල දැකිය හැකිය. උද්‍යාන වශයෙන් පසුගිය දශකයේදී පොළොන්නරුව දිස්ත්‍රික්කයේ මෙ.ටො. 4.0-5.1 දක්වා වර්ධනයක්වීමක් පෙන්නුම් කරයි. එසේම පිරිවැය ආවරණය කරන අස්වැන්න හම්බන්තොට හැර අනෙකුත් මහා වාරි පෝෂිත දිස්ත්‍රික්කයකම වැඩිවී ඇත (ලේඛන අංක 11). ඉන් පෙන්නුම් කරන්නේ එක් වගා ඒකකයකින් ලැබෙන අස්වැන්න පිරිවැය ආවරණය කිරීමට ප්‍රමාණවත් ලෙස වැඩිවී ඇති බවකි. එහෙත් වර්ෂා පෝෂිත ප්‍රදේශවල වැඩිවී ඇත්තේ මද වශයෙනි. එම නිසා වැදගත් වන්නේ ඒකකයකින් ලැබිය යුතු උපරිම අස්වැන්න වැඩි කිරීමය. 1960 දශකයේ සිට හඳුන්වා දුන් නව බීජ වර්ග, කෘෂි රසායනික යෙදවුම් හා කෘෂි තාක්ෂණික උපකරණ භාවිතය තුළින් අස්වැන්න සැලකිය යුතු මට්ටමකින් වැඩිවී ඇතත් එක ඒකකයකින් ලබා ගත හැකි උපරිම අස්වැන්න (Potential Yield) වන, හෙක්ටයාරයකට මෙ.ටො. 10 ලබා ගැනීමට ඇති නොහැකියාව පර්යේෂකයින්ගේ දඩි අවධානයට යොමු විය යුත්තකි. එය ඉඩම් සකස් කිරීම, වගා බිම් පාලනය, නව තාක්ෂණික යෙදවුම් භාවිතය පිළිබඳ දැනුම හා නව බීජ වර්ග නිසි පරිදි භාවිතා කිරීම වැනි සියළුම කරුණුවල ප්‍රතිඵලයක් විය හැක (මෙක්කානන්ද සහ පිරිස - 1990).

ii. ගත වූ දශකය තුළදී වී වගාවේ ආර්ථික සත්‍යතාවය (Economic Viability) අඩුවීම

වැඩි වූ නිෂ්පාදන වියදමට සාපේක්ෂව හෙක්ටයාරයකින් ලැබූ එලදව සීඝ්‍ර ලෙස වැඩි නොවීමෙන් පෙන්නුම් කරන්නේ වී වගාවේ ආර්ථික සත්‍යතාවය (Economic Viability) ද අඩුවී ඇති බවයි. ඉහත දක්වූ විශ්ලේෂණයෙන් පෙන්නුම් කරන පරිදි වී වගා ඒකකයකින් ලබන ශුද්ධ ආදායම හා ප්‍රාග්ධනයට ලැබෙන ආදායම අඩුවීමක් පෙන්නුම් කරයි.

iii. ආහාර සුරක්ෂිතභාවය පිළිබඳ අවිනිශ්චිත බව

රටක ආහාර සුරක්ෂිතභාවය රඳවා ගැනීම එහි සංවර්ධන ක්‍රියාවලියේදී වැදගත් අංශයකි. ඒ අනුව ප්‍රධාන ආහාරය වන සහලින් ස්වයංපෝෂිතවීම රටේ ආහාර සුරක්ෂිතභාවය තහවුරු කරන්නකි. ඉහතින් සඳහන් කරන ලද කරුණු අනුව දැනට රටේ සහල් පරිභෝජනයෙන් 87%ක් පමණ දේශීයව නිෂ්පාදනය කරන අතර, ඉතිරිය ආනයනය කරනු ලබයි. ආනයනය කරන ප්‍රමාණය රටේ සහල් නිෂ්පාදනයේ අඩුවීම් අනුව වෙනස් වුවත් පසුගිය කාලයේදී එම ප්‍රමාණය මුළු සහල් පරිභෝජනයෙන් 10%ක් පමණ විය.

එහෙත් සමස්ථයක් වශයෙන් ගත් කළ රටේ ආහාර සුරක්ෂිතභාවය සහල් නිෂ්පාදනය මතම රඳා නොපවතින අතර විශේෂයෙන්ම ආදේශක ආහාර වන කිරිඟු පිටි පරිභෝජනය කෙරෙහි ද විශාල බලපෑමක් කරයි. ඒ අනුව ගත වූ කාලයේදී ඒක පුද්ගල සහල් පරිභෝජනය ඒක පුද්ගල කිරිඟු පිටි පරිභෝජනයට සාපේක්ෂව වැඩිවී ඇත (කුටුම්භ ආදායම් සහ වියදම් සමීක්ෂණය - ජන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව). ඒ අනුව 1973 දී කි.ග්‍රෑ. 17.4ක් වූ ඒක පුද්ගල කිරිඟු පිටි පරිභෝජනය 2003/04 දී කි.ග්‍රෑ. 9.43ක් දක්වා අඩු වී ඇති අතර මෙම කාලයේදීම ඒක පුද්ගල සහල් පරිභෝජනය 1973 දී කි.ග්‍රෑ. 86.80 සිට 2003/04 දක්වා කි.ග්‍රෑ. 166.2 වැඩිවී ඇත. මේ අනුව සමස්ථ ධාන්‍ය පරිභෝජනයෙන් ඒක පුද්ගල කිරිඟු පිටි සහ සහල් පරිභෝජනය වෙනස් වූ ආකාරය වගු අංක 12 න් දැක්වේ.

වගු අංක 12: පසුගිය දශක දෙකේදී ඒක පුද්ගල සහල් පරිභෝජනය හා කිරිඟු පිටි පරිභෝජනය වෙනස් වූ ආකාරය

වර්ෂය	සහල් කි.ග්‍රෑ.	කිරිඟු පිටි කි.ග්‍රෑ.
1973	86.80	17.40
1978/79	90.90	16.70
1981/82	101.30	10.64
1986/87	103.66	8.81
1996/97	106.14	10.05
2003/04	106.21	9.43

මූලාශ්‍රය: කුටුම්භ ආදායම හා වියදම් සමීක්ෂණය - ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

කිරිඟු පිටි පරිභෝජනයේ ප්‍රතිශතය අඩු වී ඇතත් කිරිඟු පිටි ආනයනය පසුගිය දශකයේ වැඩි වී ඇති බව වගු අංක 13 න් පෙන්නුම් කරයි. ඒ අනුව 1996/97 කාලයේදී ආනයනය කළ සාමාන්‍ය කිරිඟු පිටි ප්‍රමාණය මෙ.ටොන් 7,000ක් වූ අතර එය 2001/05 කාලයේදී මෙ.ටො. 24,000 දක්වා වැඩි වී ඇත. ආනයනය කළ කිරිඟු ඇට ප්‍රමාණය මෙ.ටො. 706,000 සිට 920,000 දක්වා වැඩි වී ඇත. එසේම ආනයනය කළ සහල් ප්‍රමාණය මෙ.ටො. 208,000 සිට මෙ.ටො. 91,000 දක්වා අඩුවී ඇත. වගු අංක 13ට අනුව 1996/2000 හා 2001/05 කාලවලදී ආනයනය කළ ප්‍රමාණයන් දැක්වෙන අතර මුළු පරිභෝජන අවශ්‍යතාවයේ ප්‍රතිශතයක් වශයෙන් දේශීය සහල් නිෂ්පාදනය මෙ.ටො. 64.8 (1996/2000) සිට මෙ.ටො. 65.3 (2001/05) දක්වා සුළු වශයෙන් වැඩි වී ඇත.

වගු අංක 13: පසුගිය දශකයේදී සහල් හා කිරිහු පිටි ආනයනය වෙනස් වූ ආකාරය

	කාලය	1996/2000 මෙ.ටො.	2001/05 මෙ.ටො.
1.	ආනයනය කළ සහල් ප්‍රමාණය සහ සහල් ආනයනය කළ කිරිහු පිටි ප්‍රමාණය කිරිහු පිටි කිරිහු ඇට	208 24 706	91 36 920
2.	පරිභෝජනය සඳහා නිපදවූ දේශීය සහල් ප්‍රමාණය ('000 ගණනින්)	1729	1,970
3.	පරිභෝජනය කළ මුළු සහල් සහ කිරිහු පිටි	2667	3,017
4.	මුළු ධාන්‍ය පරිභෝජනයෙන් ප්‍රතිශතයක් වශයෙන් දේශීය සහල් නිෂ්පාදනය	64.8	65

මූලාශ්‍රය: ජන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව, ශ්‍රී ලංකා රේඛ දෙපාර්තමේන්තුව, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

මෙම කරුණුවලින් පෙන්නුම් කරන්නේ සමස්ත ධාන්‍ය පාරිභෝජනය හා ආහාර සුරක්ෂිතභාවය රැකෙන පරිදි ධාන්‍යවලින් රට ස්වයංපෝෂිත වී නොමැති බවයි. එනම් විදේශ විනිමය සීමා කිරීම් නිසා කිරිහු පිටි වෙනුවට සහල් පිටි ආදේශ කර පාන්, ඉඳිආප්ප වැනි ආහාර වර්ග සාදන්නේ නම් තවදුරටත් සහල් නිෂ්පාදනය 35%කින්වත් වර්ධනය කළ යුතු බවයි.

iv. කෘෂිකාර්මික ශ්‍රමයෙහි කුළිය වැඩිවීම හා එහි ප්‍රතිශතයක් වශයෙන් වී වගාවේ සමස්ත නිෂ්පාදන පිරිවැය වැඩිවීම.

වගු අංක 06 ත් පෙන්නුම් කරන පරිදි වාරි පෝෂිත ප්‍රදේශවල වී අක්කරයක් වගා කිරීමට යන මුළු නිෂ්පාදන පිරිවැයෙන් 50% - 56% දක්වා ප්‍රතිශතයක් ශ්‍රමය සඳහා වැය කරන අතර එය වර්ෂා පෝෂිත ප්‍රදේශවලදී 62% - 73% දක්වා වැඩිවී ඇත. මෙසේ අනෙකුත් නිෂ්පාදන සාධකවලට සාපේක්ෂව ශ්‍රමය සඳහා දරණ පිරිවැයෙහි ප්‍රතිශතය වැඩි වී ඇත්තේ ශ්‍රම කුළිය හෙවත් කෘෂි වේතන වැඩිවීම නිසායි. වගු අංක 7ත් පෙන්නුම් කළ පරිදි පසු ගිය දශකයේදී ශ්‍රමය සඳහා ගෙවන මිල රු. 216%-457% පරාසයකින් වාරි පෝෂිත ප්‍රදේශවල වැඩිවී ඇති අතර 347%-449% පරාසයකින් වර්ෂා පෝෂිත ප්‍රදේශවල වැඩිවී ඇත. එනම් 1990/91 මහ කන්නයෙන් පසු අනෙකුත් නිෂ්පාදන සාධකවලට සාපේක්ෂව ශ්‍රම කුළිය ඉතා සිඝ්‍රව වැඩි වී ඇති බවයි. කෘෂිකාර්මික ප්‍රදේශවල ශ්‍රම කුළිය මෙසේ ඉහළ යාම නාගරික ප්‍රදේශවලට සාපේක්ෂව ද ඉහළ මට්ටමක පවතින නිසා මෙය සුවිශේෂී තත්ත්වයක් වශයෙන් දකිය හැකිය. කෙසේ වුවත් මීට හේතුව වී ඇත්තේ අස්වැන්න ලබා ගන්නා කාලයේදී ශ්‍රමය හිඟවීමත්, අත්තම වැනි ශ්‍රම සපයන කුම ඇතැම් ප්‍රදේශවල අභාවයට යාමත්, තරුණ කොටස් කෘෂිකාර්මික කටයුතුවලට සම්බන්ධවීමට දක්වන අකමැත්ත හා කෘෂිකාර්මික නොවන අංශවල රැකියා බහුලවීමත් වැනි සාධක බව පෙනේ (සඳරත්න - 2001). මෙම වෙනස්වීම් සම්බන්ධව කරුණු විමසීමේදී පැහැදිලි වන්නේ අතීතයේදී මෙන් ශ්‍රම අතිරික්තයක් කෘෂි ආර්ථිකය තුළ වර්තමානයේදී

නොමැති බවකි. මෙම සුවිශේෂී තත්ත්වය අධ්‍යයනය කළ යුතු කරුණක් වී ඇත්තේ ශ්‍රම සුක්ෂම බොහෝ දියුණු වෙමින් පවත්නා රටවලට වඩා භාත්පසිත්ම වෙනස් ලක්ෂණ පෙන්වුම් කිරීම යි. දෙබරාජසිංගේ (1998). විශ්ලේෂණ අනුව කෘෂි අංශයේ අතිරික්ත ශ්‍රමය කාර්මික අංශයට ඇදගැනීම නිසා එවන් තත්ත්වයක් ඇති විය හැකි වුවත් ශ්‍රී ලංකාවේ ශ්‍රම වේතන ඉහළ යාම හුදෙක් කාර්මික අංශය ප්‍රසාරණය වීම නිසා ඇති වුවක් ලෙස සැලකිය නොහැකිය.

v. කුඹුරු ඉඩම් කැබලිවීම, ඉඩම් උකස් කිරීම හා කුඩා කුඹුරු ඉඩම් වගා කිරීම ආර්ථිකමය වශයෙන් ඵලදයී නොවීම

වගු අංක 02න් දක්වූ පරිදි ඉඩම් කැබලිවීම වර්ෂා පෝෂිත ප්‍රදේශවල බහුලව දැකිය හැකි අතර මේ නිසා බොහෝ කුඹුරු ඉඩම් අත්හැර දමා ඇත. අඩු ඵලදාවක් ලබන නිසා අදයට හෝ කුළියට වගා කරවීමට ද ඇතැම් ඉඩම් හිමියන් උනන්දුවක් නොදක්වන අතර, දැනට වගා කරනු ලබන බොහෝ ගොවීන් තම කුඩා කුඹුරු වගා කරන්නේ ගෘහ පරිභෝජනය සඳහා පමණි. එසේම එය අර්ධ කාලීන වෘත්තීයක් බවට පත්ව ඇත. මේ නිසා වර්ෂා පෝෂිත ප්‍රදේශවල ගොවිහු විශාල ප්‍රමාණයක් සුර්ණ කාලීනව රැකියාවක නියැලෙමින් අර්ධ කාලීනව තම කුඹුරු වගා කරන නිසා අර්ථිකමය වශයෙන් ඵලදයී ලෙස වගා නොකරති (අභියර්, හේනෙගෙදර, රූපසේන - 2005).

බොහෝ කුඩා කුඹුරුවල අස්වැන්න අඩුවීම හා වියදම වැඩිවීම නිසා බුසල් 12ක් ඉඩම් හිමියාට ගෙවීමද ප්‍රශ්නයක්වී ඇති බව ඉහත සඳහන් අධ්‍යයනයේ කැගල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ කෙණ්ත්‍ර සමීක්ෂණයේදී පැහැදිලි විය. එම නිසා අදයට වගා කරන බොහෝ කුඹුරු ඉඩම්වල ඉතා අඩු අස්වැන්නක් ලබා ගැනීමට ගොවීන් පෙළඹී ඇත.

අද ගොවි ක්‍රමයට අමතරව කුඹුරු ඉඩම් උකස් හා බද්දට දීම මහා වාරිමාර්ග ප්‍රදේශවල බහුලව දැකිය හැකි අතර, එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් ඉඩම් හිමියා තම කුඹුරේම කුළීකරුවන් වී ඇත. මෙහි සෘජු ප්‍රතිඵලය වී ඇත්තේ වී ගොවිතැනේ ඵලදාව අඩුවී එය පාඩු ලබන ව්‍යාපාරයක් බවට පත්වීමයි. මෙම තත්ත්වයෙන් ගොවියා මුදලීමට ණය හා රක්ෂණ ක්‍රමයක් පවා රිදීබැඳිඇළ ගොවි ජනපද ව්‍යාපාරයේ දැනට ක්‍රියාත්මක වේ.

vi. වෙළඳපොළ ගැටළු හා අවහිරතා

වී වගාව සම්බන්ධයෙන් දැනට බොහෝ ගොවීන් මුහුණ දෙන ගැටළුවක් වී ඇත්තේ අස්වැන්න කපන කාලයේදී ඒ සඳහා හොඳ වෙළඳපොළක් නොලැබීමයි. ස.කො.ස. වැනි රාජ්‍ය ආයතන, ගොවි සමාගම්, සමුපකාර

සමිති හා පුද්ගලික වෙළඳුන් ප්‍රධාන වශයෙන් වී මිලදී ගැනීමෙහි නියැලී සිටියත් වී වෙළඳපොළෙහි කරභකාරී ස්වරූපයක් දක්නට නැත. අස්වැන්න කපන කාලයේදී වී කිලෝවකට ගෙවන මිල පහත වැටීමක් අනෙකුත් කාලවලදී වී මිල ඉහළ යාමක් වී වගා කෙරෙන ප්‍රදේශවල දක්නට ලැබෙන ප්‍රධාන ලක්ෂණයකි. විවිධ දුෂ්කරතා මධ්‍යයයේ කුඹුරු වගා කරන ගොවීන් අපේක්ෂා කරන්නේ අස්වැන්න කැපූ විගසම එය විකුණා තමන්ගේ ණය ආදී ගණු දෙණු පියවීම හා අනෙකුත් අවශ්‍යතා සම්පූර්ණ කර ගැනීමටයි. මේ හේතුව නිසා නිතැතින්ම අස්වැන්න කපන කාලයේදී වී සැපයීම වැඩිවන අතර ඒ සඳහා ගෙවන මිල අඩුවීමක් දක්නට ලැබේ. පුද්ගලික වෙළඳුන් විසින් විවිධ උපක්‍රම යොදා අඩු මිලට වී මිලදී ගනු ලැබුවත් ඔවුන් හා තරඟ කොට ඊට වඩා වැඩි මිලක් ගෙවීමට ස.තො.ස. ට හෝ ගොවි සමාගම් වලට ඇත්තේ සීමිත හැකියාවකි. මේ නිසා වී විකිණීම ප්‍රධාන නිෂ්පාදන ප්‍රදේශවල මූලික ගැටළුවක්වී ඇති අතර එය ගොවියාගේ ආදායම කෙරෙහි විශාල බලපෑමක් කෙරේ. එනම් වෙළඳපොළ මිල වැඩිවීමක් සමඟ දළ ආදායම හා ශුද්ධ ආදායම ඉහළ යන අතර ඉන් වැඩිවන පිරිවැයට සාපේක්ෂව ඉහළ ආදායමක් ලබා ගැනීමට ගොවියාට හැකියාවක් ඇත. අතීතයේදී වී සහතික මිලක් ක්‍රියාත්මක කිරීමෙන් වී අලෙවි මණ්ඩලය වී අලෙවිකරණයට මැදිහත්ව වී සඳහා අවම මිලක් ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබීය. වර්තමානයේදී එවන් තත්ත්වයක් නොමැතිකම නිසා වී මිල පුද්ගලික වෙළඳුන් විසින් තීරණය කරන අතර බොහෝ විට එය ඉල්ලුම සැපයුම අනුව මිල උච්ඡාවචනයවීමක් සිදු වේ. එසේ අස්වැන්න නෙළන කාලයේදී වී කිලෝවක මිල රු. 7-10ක් පමණ වන අතර සති කිහිපයකින් රු.14-15 දක්වා වැඩි වේ. සම්බන්ධ වැනි වී වල මිල රු. 18-20 දක්වා ඉහළ යයි. මේ සඳහා පිළියමක් වශයෙන් වී කිලෝවකට ගෙවන අවම මිල රු. 13.50 යැයි, 2002 දී රජය සහතික මිලක් ප්‍රකාශයට පත් කළත් විවෘත වෙළඳ පොළ ක්‍රමය යටතේ එවැනි සහතික මිලක් ක්‍රියාත්මක කිරීම ප්‍රයෝගිකව ඉතා අපහසු කරුණකි. ඊට හේතුව වන්නේ එම සහතික මිලට වී මිලදී ගැනීමට රාජ්‍ය හෝ බලය ලත් වෙළඳ යන්ත්‍රණයන් අපොහොසත්වීමයි. පුද්ගලික වෙළඳුන් හා නැරඹිකරුවන් යටතේ නිතරම ගොවියාට කේවල් කිරීමේ ශක්තියක් නොමැත. මේ සඳහා පිළියමක් වශයෙන් ගොවි සමාගම්, සමුපකාර සමිති හා ස.තො.ස.ට ක්‍රියාත්මක වීම සඳහා අනුබල සහ ණය ආධාර සැපයුවත් එය ක්‍රියාත්මක වන්නේ ඉතා මන්දගාමීවය. ඊට හේතුව වී ඇත්තේ වෙළඳමේ අවදානම දරා ගැනීමට ගොවි සමාගම් හා සමුපකාර සමිතිවලට ශක්තිය නොමැතිකමයි. තොග ගබඩා ක්‍රමයක් පවත්වාගෙන යාමට කුඩා ගොවීන්ට අපහසුවීම හා වෙළඳපොළ ගැටළු විසඳීමට හෝ ගබඩා පහසුකම් ලබාදීමට සාර්ථක වැඩ පිළිවෙලක් නොමැතිවීම නිසා වී සඳහා පවතින වෙළඳපොළ ගැටළුව තවදුරටත් වර්ධනය වෙමින් පවතී. කෙසේ වුවද මෙය ඉතා සංකීර්ණ ගැටළුවක් නිසාත් එය රජයේ ආර්ථික ප්‍රතිපත්තිය හා කෘෂි ප්‍රතිපත්තිය මත තීරණය වන නිසාත් ස්ථිර විසඳුමක් සෙවීම පහසු නැත. මෙම තත්ත්වය වඩාත් බරපතල වී ඇත්තේ ලෝක වෙළඳ සංවිධානයේ (WTO) ප්‍රතිපත්තිවලට ශ්‍රී ලංකාව එකඟ වී ඇති නිසාය.

vii. කෘෂිකාර්මික ණය සේවා විධිමත්ව නොපැවැත්වීම

කුඹුරු අක්කරයක නිෂ්පාදන වියදම වැඩිවන විට වගා කරන කාලයේදී ඒ සඳහා අවශ්‍ය මූලික වියදම් දරා ගැනීමට බොහෝ සුළු ගොවීන්ට අපහසුය. මේ සඳහා ණය සේවා සැපයීමට ගොවි සමාගම් සමුපකාර හා රාජ්‍ය බැංකු ක්‍රියාකරනත්, ගොවියාගේ ණය අවශ්‍යතාවන්ගෙන් 80%ක් පමණ තවදුරටත් සපයන්නේ පුද්ගලික වෙළඳුන් හා ණය සමිති හා සමුපකාර මගිනි (වන්දුසිරි - 2005). පුද්ගලික වෙළඳුන්ගේ පොළී අනුපාතය වාර්ෂිකව 50.6%ක් පමණවේ. ඒ නිසා ගොවියාගේ අස්වැන්නෙන් 12%-14% ක් පමණ ණය සඳහා ගෙවීමට සිදු වේ (හේනෙගෙදර - 2000). එසේම පුද්ගලික වෙළඳුන් ණය පදනමක් මත ගොවියාට ට්‍රැක්ටර්, රසායනික ද්‍රව්‍ය හා බීජ වර්ග සපයන අතර අස්වැන්න ලබාගත් පසු එම වෙළඳුන්ටම වී විකිණීමට ගොවියා බැඳී සිටී. මේ නිසා තම වී සඳහා වැඩි මිලක් ලබා ගැනීමට ගොවියාට අපහසු වී ඇත. රාජ්‍ය බැංකුවලින් ණය සපයනු ලැබුවත් ඒ සඳහා අනුගමනය කිරීමට ඇති ක්‍රියාමාර්ග සපුරාලීමට ගොවීන්ට අපහසුවීම නිසා ණය ලබා ගැනීමට රාජ්‍ය බැංකු කෙරෙහි දක්වන ප්‍රතිචාරය එතරම්ම සතුටුදායක නැත. එසේම රාජ්‍ය බැංකුවලින් නිකුත් කළ ණය නැවත අය කර ගැනීමද ප්‍රශ්නයක් වී ඇත. මීට හේතුව වී ඇත්තේ වගා පාච්චිම් හා අඩු අස්වැන්නක් ලැබීමයි. මෙහි අවසන් ප්‍රතිඵලය වශයෙන් ඇතැම් ප්‍රදේශවල ගොවීන් සියදිවි හානි කර ගැනීමට පෙළඹී ඇත. මේ හේතු නිසා ග්‍රාමීය කෘෂි ණය පිළිබඳ දේශපාලන හා රාජ්‍ය මැදිහත්වීම් වැඩිවී ඇති අතර සාර්ථක කෘෂි ණය ප්‍රතිපත්තියක් අනුගමනය කිරීමට රාජ්‍ය බැංකුවලට ද අපහසුවී ඇත. මේ නිසා අඩු පොළියට ණය සැපයීමට විධිමත් කෘෂි ණය ක්‍රමයක් හඳුන්වාදීම අනිවාර්යයෙන්ම කළ යුත්තකි.

කෙසේ නමුත් මෑතක සිට මේ සම්බන්ධයෙන් රජය විසින් අනුගමනය කරනු ලබන ප්‍රධාන ක්‍රියා මාර්ග දෙකකි (ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු වාර්තාව - 2002).

(අ) පූර්ව විකුණුම් කොන්ත්‍රාත් ක්‍රමය

ලෝක බැංකුවේ උපදෙස් හා සහයෝගය මත 1999 සිට කෘෂි හෝග සඳහා ක්‍රියාත්මක කරන මෙම ක්‍රමය යටතේ ගොවි හා වෙළඳුන්, කර්මාන්තකරුවන් සමඟ පූර්ව ගිවිසුම් කොන්ත්‍රාත් ක්‍රමයන් ක්‍රියාත්මක වන අතර ඒ අනුව ගොවි නිෂ්පාදන මිලදී ගැනීම සඳහා මුදල් යොදවනු ලැබේ. මෙහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් 2002 යල කන්නයේදී පූර්ව කොන්ත්‍රාත් ගිවිසුම් 129,957ක් අත්සන් කර ඇති අතර ඉන් ගොවීන් 17,000ක් ප්‍රතිලාභ ලබා ඇත.

(ආ) කුඩා මූල්‍ය යෝජනා ක්‍රම හඳුන්වාදීම

මෙම ක්‍රමය යටතේ ගොවි අවශ්‍යතා වන ඉතිරි කිරීම් ණය සහ රක්ෂණ සඳහා කුඩා පරිමාණ මූල්‍ය යෝජනා ක්‍රම ක්‍රියාත්මක කිරීමට ගොවීන් සහ

සුළු පරිමාණ නිෂ්පාදකයින් දිරි ගන්වන අතර ඒ සඳහා අවශ්‍ය අරමුදල් හා උපදෙස් රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන හා ප්‍රදේශයේ ආනයන මගින් සපයනු ලැබේ. මේ අනුව සමෘද්ධි සමිති, ගොවි බැංකුව, සර්වෝදය, ග්‍රාමීය ණය සහ සුරැ-කුම් සමිති සහ සමුපකාර සමිති මෙම අරමුණ සඳහා ක්‍රියාත්මක වෙමින් පවතී (ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව වාර්ෂික වාර්තාව, 2002).

4. කෘෂි ප්‍රතිපත්ති සහ වැඩසටහන්

වී වගාව සම්බන්ධයෙන් මතුවන ගැටළු සහ අභියෝග සමස්ථ ආර්ථික ක්‍රියාවලියටම බලපෑ හැකි නිසා මෙම අභියෝගවලට මුහුණදීමට හැකිවන පරිදි ප්‍රතිපත්ති සකස් කිරීම ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයින් විසින් අනිවාර්යයෙන්ම කළ යුතු කාර්යයකි. කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව මගින් 1990 දී හා 2000 වර්ෂවලදී පවත්වන ලද සහල් සමළවලදී වී වගාවට බලපාන ප්‍රධාන අභියෝග පුළුල් ලෙස සාකච්ඡාවට භාජනය කරන ලද අතර ඒ සඳහා ක්‍රියාත්මක වැඩපිළිවෙලක්ද යෝජනා කරන ලදී (රණවීර, සමරකුංග හා හාට් - 1990). ඒ අනුව මෙම ලිපියේ තුන්වැනි කොටස යටතේ සාකච්ඡාවට භාජනය කරන ලද ප්‍රධාන ගැටළු විසඳීම සඳහා පසුගිය කාල සීමාවේදී බලයේ සිටි සියළුම රජයන් විසින් ක්‍රියාත්මක කරන ලද ප්‍රතිපත්තීන් සහ වැඩසටහන් මෙසේ කෙටියෙන් සඳහන් කළ හැකිය.

i. යාය ආදර්ශන වැඩසටහන

ඉහත සාකච්ඡා කළ පරිදි ගත වූ දශකයේදී වී වගාවේ අස්වැන්න ස්ථානික වශයෙන් පැවතීම හෝ වැඩි ප්‍රමාණයකින් වර්ධනය නොවීම නිසා වී වගාවේ ආර්ථිකමය ප්‍රතිලාභ හීන වූ අතර එය මැඩ පැවැත්වීම සඳහා රජය අනුගමනය කළ ප්‍රධාන වැඩසටහනක් ලෙස යාය ආදර්ශන වැඩසටහන හැඳින්විය හැක.

කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව මගින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන මෙම වැඩසටහන මගින් දිවයින පුරා තෝරාගත් ප්‍රදේශවල ආදර්ශ යායක් ක්‍රියාත්මක කරන අතර කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ අධීක්ෂණය යටතේ යෝග්‍ය වගා අනුව කෘෂි යෙදවුම් යොදා ජල කළමනාකරණයක් යටතේ වගා කටයුතු කරයි. මෙහිදී ගොවියාට අවශ්‍ය කෘෂි ණය හා තාක්ෂණික සේවාවන් ලබා දෙන අතර භූමි ඒකකයකින් උපරිම අස්වැන්න ගැනීමට පොළඹවනු ලබයි. මේ ක්‍රමය යටතේ ක්‍රියාත්මක වූ ආදර්ශන යටතේ ලබා ගත හැකි අස්වැන්න 50%කින් පමණ වැඩිවී ඇත. ඒ අනුව වියළි හා අත්තර් දේශගුණික කලාපවල මහා වාරිමාර්ග හා සුළු වාරිමාර්ග යටතේ හෙක්ටයාරයකින් ලබන සාමාන්‍ය අස්වැන්න මෙ.ටො. 7.6 හා 8.8ක් දක්වා පිළිවෙලින් වැඩිවී ඇති අතර වර්ෂා පෝෂිත ප්‍රදේශවල මෙ.ටො. 3.9ක අස්වැන්නක් ලබා ඇත (සඳරත්න 2001). මේ කරුණු අනුව යාය ආදර්ශන වැඩසටහන දිවයින පුරා සාර්ථකව ක්‍රියාත්මක කළහොත් ගොවීන් දනුවත් කොට ඔවුන්ගේ තාක්ෂණික හා මූල්‍යමය ගැටළු විසඳීම තුළින් භූමි ඒකකයක ඵලදාව වැඩි කළ හැකි බව සනාථ වී ඇත.

ii. අධි ඵලදායී බීජ වර්ග හඳුන්වාදීම

ජාත්‍යන්තර සහල් පර්යේෂණ ආයතනයේ අනුමත අධි ඵලදායී බීජ වර්ග වන ILR 7040 H, IR 7162 H හා IR 64616 H වැනි බීජ වර්ග හා දේශීය පර්යේෂණායතනවල වැඩි දියුණු කළ බීජ වර්ග හඳුන්වාදීමට කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව පියවර ගෙන ඇති අතර, ඒ තුළින් 20%කින් පමණ අස්වැන්න වැඩි කිරීමට හැකි වී ඇත (කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව - 1997).

වී වගාවේ දීර්ඝ කාලීන ප්‍රශ්නයක් වන දේශගුණික හා රෝග පළිබෝධ නිසා අස්වැන්නේ ඇතිවන වෙනස්කම් අවම කිරීම හා ජෛව පීඩාවක් ඇති කරන කෘමීන් සහ ජෛව නොවන පීඩාවන් වන ලවනතාව, යකඩ විෂවීම හා අනෙකුත් පීඩාකාරී තත්ත්වයන්ට ඔරොත්තු දෙන නව බීජ වර්ග හඳුන්වාදීම තුළින් වී අස්වැන්න ස්ථාවරව තබා ගැනීමට පියවර ගෙන ඇත. (කෘෂිකර්ම හා ඉඩම් අමාත්‍යාංශය - 1998) සුක්ෂම වී වගා ක්‍රමය හෙවත් ශ්‍රී ක්‍රමය මගින් නිෂ්පාදන වියදම අඩු කොට අඩු ජල සංයුතියක් යටතේ අක්කරයකට බුසල් 120 - 200 දක්වා වැඩි කළ හැකි වගා ක්‍රමයක් මෑතකදී හඳුන්වා දුන් අතර එය නිරීක්ෂණ මට්ටමින් දිවයිනේ දිස්ත්‍රික්ක කිහිපයක ක්‍රියාත්මක විය.

iii. ඒකාබද්ධ පළිබෝධ නාශක ක්‍රමය ව්‍යාප්ත කිරීම

මෙහි අදහස කෘමිනාශක යෙදීම අවම කිරීම හා පිරිවැය අඩු කිරීමයි. ඒකාබද්ධ පළිබෝධ පාලන ක්‍රමය ව්‍යාප්ත කර අස්වැන්න අඩුවීම වැළැක්වීමට පියවර ගැනීම මෙහිදී කැපී පෙනෙන ක්‍රියාවලියක් වන අතර එය දිවයින තුළ ක්‍රියාත්මක වේ. වර්තමානයේ සාර්ථකව ක්‍රියාත්මක නොවේ.

iv. හෝග විවිධාංගීකරණය සහ මිල හා ඉල්ලුම අධික සහල් නිෂ්පාදනයට ගොවීන් පෙළඹවීම

ඉහතින් සාකච්ඡා කළ එක් ප්‍රධාන ගැටළුවක් වූ ගොවි ආදායම් අඩුවීම වැළැක්වීමේ පියවරක් වශයෙන් ගොවීන් වගා කරන තනි හෝගයක් වෙනුවට හෝග විවිධාංගීකරණය කොට ගොවි ආදායම වැඩි කිරීමට මෙමගින් අපේක්ෂා කෙරේ. ඒ අනුව වර්ෂයේ එක් කන්නයකදී වී වෙනුවට ධාන්‍ය, එළවළු හෝ මුදල් හෝග (මිරිස්, ලුණු) වගා කිරීමට ගොවීන් පෙළඹවීමෙන් ඔවුන්ගේ කෘෂි ආදායම ඉහළ නැංවීම මෙහි පරමාර්ථය වේ. මෙම වැඩපිළිවෙල ජලය හිඟ මහා වාරිමාර්ග හා සුළු වාරිමාර්ග ආශ්‍රිතව ප්‍රධාන වශයෙන් දැනට ක්‍රියාත්මක වන අතර එමගින් තනි වගාවක් මත රැදීමේ අවදානම අඩු කර ගැනීමට හැකිවී ඇත. එමෙන්ම පසේ ගුණාත්මකභාවය වැඩි කර ඵලදායීතාව ඉහළ නැංවීමට ද හැකිවී ඇත.

එසේම මේ යටතේ හඳුන්වාදුන් තවත් වැඩ පිළිවෙලක් වූයේ වෙළඳපොළේ ඉල්ලුම අධික, වැඩි මිලක් ලබා ගත හැකි සහල් වර්ග වගා කිරීමට ගොවීන් පෙළඹවීමයි. මේ යටතේ ලංකා භාස්මකී (ලංකා සමෘද්ධි) වැනි අධික මිල සහල් වර්ග වෙළඳපොළට හඳුන්වාදීමට පියවර ගෙන ඇත (කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව - 1997).

කායිලත්තය හා පිලිපීනය වැනි රටවල මෙන් වී වගාවේ අකුරු වගාවක් ලෙස මිරිදිය මසුන් ඇති කිරීමට ගොවීන් පොළඹවා ඉන් අතිරේක ආදායමක් ලබා ගැනීමට උනන්දු කරවීමට ද කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව මගින් පියවර ගෙන ඇත (වාර්ෂික වාර්තාව, කෘෂිකර්ම හා ඉඩම් අමාත්‍යාංශය). එහෙත් මේ ක්‍රමය ශ්‍රී ලංකාවේ වී වගා ක්‍රමය හා ආගමික විශ්වාස අනුව ප්‍රායෝගිකව ක්‍රියාත්මක කිරීමට අපහසු ලංකාවේ වී වගා ක්‍රමය අනුව ද ප්‍රායෝගික නොවේ.

v. **සහල් වෙළඳම සම්බන්ධයෙන් රජය මැදහත්වී මිල යන්ත්‍රණය හැසිරවීම හා පුද්ගලික අංශය තවදුරටත් ශක්තිමත් කරවීම.**

මේ යටතේ පුද්ගලික අංශය හා ගොවි සමාගම් වී මිලදී ගැනීමට පෙළඹවීම හා ඒ සඳහා අවශ්‍ය මූල්‍යාධාර සැපයීමෙන් වී විකිණීමේදී පවතින ගැටළු විසඳීමට පියවර ගෙන ඇත. පෙර සේවා පිවිසුම් ඇති කර ගැනීම මේ සඳහා යෝජිත වැඩසටහනකි. එහෙත් කෘෂිකර්ම හා ඉඩම් අමාත්‍යාංශයේ ප්‍රගති වාර්තා අනුව සහල් වෙළඳපොළ දියුණු කිරීම සම්බන්ධයෙන් පියවර රාශියක් ගත යුතුව ඇති බව දක්වා ඇත (වාර්ෂික වාර්තාව, කෘෂිකර්ම හා ඉඩම් අමාත්‍යාංශය - 1998).

5. අවසානය

මෙතෙක් සාකච්ඡා කරන ලද වී වගාවේ ආර්ථිකමය යෝග්‍යතාව වර්තමාන අභියෝග හා එය ජය ගැනීමට ක්‍රියාත්මක වෙමින් පවතින රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති හා වැඩසටහන් සැලකීමේදී වී වගාවේ ස්වයං-පෝෂිතභාවය හා තිරසාර වර්ධනයක් ඇති කර ගැනීමට කළ යුතු විශාල කාර්ය භාරයක් ඇති බව පෙනේ. එනම් දැනට ක්‍රියාත්මක වන බොහෝ ප්‍රතිපත්තීන්වලින් අපේක්ෂිත මූලික අරමුණු වන ග්‍රාමීය දරිද්‍රතාව අඩුකිරීම, ආහාර සුරක්ෂිතභාවය කරා ළඟාවීම වැනි කරුණු සම්පූර්ණ කිරීමට නොහැකිවී ඇති බව පෙනේ. මෙයට හේතුව කුමක්ද යන්න විමර්ශනාත්මකව සොයා බැලිය යුතුය. එනම් ග්‍රාමීය කෘෂි ආර්ථිකය ඉහළ නැංවීම සඳහා දැනට ක්‍රියාත්මක කරන ප්‍රතිපත්තීන් හා වැඩසටහන්වල තිබෙන සීමාවන් හා නොගැළපෙන තත්ත්වයන් සොයා බැලිය යුතුය. උදාහරණයක් වශයෙන් ගොවීන්ගේ වෙළඳපොළ ගැටළු සඳහා ක්‍රියාත්මක කළ ගොවි සමාගම් හෝ කෘෂි ණය සඳහා ක්‍රියාත්මක කළ චක්‍රීය ණය අරමුදල් ක්‍රම සාර්ථක නොවන්නේ මන්ද එය ක්‍රියාත්මකවීමට ඇති ප්‍රධාන බාධාවන් මොනවාද යන්න සොයා බැලිය යුතුය. එසේම සමස්ථ ආර්ථික ප්‍රතිපත්තිවල අනුකූල වන පරිදි කෘෂි ප්‍රතිපත්තිවල වෙනසක් ඇති කළ

යුතු අතර එය ජාතික හා ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳපොළ සාධක මත කීරණය විය යුතුය.

වර්තමාන සහල් නිෂ්පාදනය සමස්ථ ධාන්‍ය පරිභෝජනයෙන් 65%ක් හා මුළු සහල් පරිභෝජනයෙන් 88%ක් සම්පූර්ණ කලත් වී වගාව ආර්ථිකමය වශයෙන් ඵලදායී වගාවක් වශයෙන් දියුණු කරලීමට නම් එය ආකර්ශනීය වගාවක් වශයෙන් මෙන්ම ලාභදායී වගාවක් ද විය යුතුය. එසේ නැතහොත් විශ්ව ආර්ථික ප්‍රතිසංස්කරණ හා වෙළෙඳපොළ ආර්ථික රටාවන් තුළ වී වගාව තවදුරටත් යැපුම් මට්ටමේ හෝ අවම වශයෙන් පිරිවැය ආවරණය කරන වගාවක් වශයෙන් පමණක් තවදුරටත් පවත්වාගෙන යා නොහැක. මේ සඳහා කෘෂි ප්‍රතිපත්තිවල විශේෂිත ඉලක්ක සහිතව වී වගාවේ කාර්යක්ෂමතාව වැඩි කිරීමට පියවර ගැනීම අනිවාර්යය දෙයකි. ඒකකයක ඵලදාව වැඩි කිරීම හා විකල්ප තාක්ෂණ ක්‍රම මගින් නිෂ්පාදන වියදම අවම කිරීමට පියවර ගැනීම, මේ සඳහා කළ යුතු ප්‍රධාන ක්‍රියාමාර්ග වේ. මෙහිදී පිරිවැය අවම කිරීමට විකල්ප තාක්ෂණ ක්‍රම වගා පාලන ක්‍රම සහ යෙදවුම් ගැන සොයා බැලිය යුතුය. එසේම වී වගාවේ ආදායම වැඩි කිරීමට නම් වී මිල සඳහා තරඟකාරී වෙළෙඳපොළ ක්‍රමයක් සකස් කළ යුතුය. ඉල්ලුමට සරිලන නව සහල් වර්ග, පාරිභෝගික රුචියට හා පෝෂ්‍යදායක වී වර්ග වගා කිරීම තුළින් වෙළෙඳපොළ අල්ලාගත හැකි අතර එමගින් ගොවි ආදායම වැඩි කිරීමට ආයතනික ක්‍රම දියුණු කළ යුතුය. මෙම ප්‍රතිපත්ති ඉලක්ක සහිතව සැලසුම් කළහොත් වී වගාවේ දැනට මුහුණ දෙන අභියෝග විසඳා ගැනීමට හැකි වනු ඇත.

ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ

1. අභියර, එම්.එම්. හේනෙගෙදර, ජී.එම්. හා රූපසේන එල්.පී. (2005) වී වගාවේ ආර්ථික කාර්යක්ෂමතාවය පිළිබඳ අධ්‍යයනය, හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවි කටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනය, කොළඹ 07.
2. කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව, මහ 1990/91 කෘෂි හෝගයන්හි නිෂ්පාදන පිරිවැය, කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව, ජේරාදෙණිය.
3. කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව, (1997) පරිපාලන වාර්තාව, කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව, ජේරාදෙණිය.
4. කෘෂිකර්ම හා ඉඩම් අමාත්‍යාංශය, මහ 2000/01 සහ යල 2001 හෝග නිෂ්පාදන වැඩසටහන, කෘෂිකර්ම හා ඉඩම් අමාත්‍යාංශය කොළඹ.
5. කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව, මහ 2003/04 කෘෂි හෝගයන්හි නිෂ්පාදන පිරිවැය, කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව, ජේරාදෙණිය.
6. කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව, සහල් සමුළුව - 1990, කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව, ජේරාදෙණිය.
7. කෘෂිකර්ම පශු සම්පත්, ඉඩම්, වන සම්පත් හා වාරිමාර්ග අමාත්‍යාංශය, වාර්ෂික වාර්තා - 1998 - 2000, කෘෂිකර්ම පශු සම්පත්, ඉඩම්, වන සම්පත් හා වාරිමාර්ග අමාත්‍යාංශය, කොළඹ.
8. ජන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව (2001) ජන හා සංඛ්‍යාලේඛන වාර්තාව - 2001, ජන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව, කොළඹ.
9. ජන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව (2002) ජන හා සංඛ්‍යාලේඛන වාර්තාව - 2002, ජන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව, කොළඹ.
10. ජයසේන, ඩබ්.ඊ. (2000), කෘෂිකර්ම අංශයෙන් ශ්‍රමිකයින් ඉවත්වීම, තරණයන් ආශ්‍රයෙන්, හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවි කටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනයේ වාර්තාවකි.
11. ජේ.කේ.එම්.ඩී. වන්දසිරි, (2005) ග්‍රාමීය ණය පිළිබඳ අධ්‍යයනය, හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවි කටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනය, කොළඹ 07.
12. ඊ. දෙබරාජ සිං (1998) සංවර්ධන ආර්ථික විද්‍යාව, ප්‍රින්ස්ටන් මුද්‍රණාලය, ඉන්දියාව.
13. සඳරත්න, නිමල් (2001 අගෝස්තු) සහල් ආර්ථිකය - ඉදිරි දශකයේදී මුහුණ දෙන අභියෝග, සහල් කොන්ග්‍රසය සඳහා ඉදිරිපත් කළ ලිපියකි.

- 14. සේනක ආරච්චි (1996) වී නිෂ්පාදනය අඩුවීමට බලපාන සාධක හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවි කටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනය, කොළඹ 07.
- 15. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, (2005), වාර්ෂික වාර්තාව - 2005, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, කොළඹ.
- 16. හේනෙගෙදර, ජී.එම්. (මැයි 2000) ශ්‍රී ලංකාවේ වී වගාවේ ආර්ථිකමය කරුණු පිළිබඳ අධ්‍යයනය (1987/88 මහ කන්නය), හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවි කටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනය, කොළඹ.